

FRITT PALESTINA

MEMBERSHIP BLADE TO
PALESTINE COMMITTEE IN NORWAY

NR.2
2022

Intervju med Mads Gilbert om Gaza.

FRITT PALESTINA NR. 2/2022

- 03 LEDER
- 04 AKTUELT
- 06 NY VÆPNET MOTSTAND
- 12 INTERVJU MED MADS GILBERT
- 18 KUNST FOR REVOLUSJON
- 26 KONFERANSE I TRONDHEIM
- 28 UNGDOMSTUR
- 32 DRØMMEN OM PALESTINA
- 34 VALG I ISRAEL
- 36 NORGES ROLLE I PALESTINA
- 40 LIBANON
- 45 LOKALE AKTIVITER

Freedom Theatre i Jenin

FRITT PALESTINA

er medlemsbladet til Palestinakomiteen i Norge. Bladet sendes også til alle bidragsytere til innsamlingen Palestina-solidaritet og Palestinakomiteens fadderordning. Meningsinnholdet i artiklene er den enkelte forfatters ansvar og representerer ikke nødvendigvis Palestinakomiteen i Norges syn.

REDAKSJON:

Line Khateeb, ansv. redaktør
Henning S. Skjørsæter og
Line Snekvik, redaksjonssjefer
Birte Bødtker, Art Director

FORSIDE:

Vibeke Harper

LAYOUT:

Birte Bødtker

TRYKK:

Oslo Kongressenter/Servicesenteret

Redaksjonen for dette nummeret ble avsluttet 21. november 2022

Palestinakomiteen i Norge:

Frivillighetshuset,
Kolstadgata 1, 0652 Oslo
Telefon: 95 96 98 74
www.palestinakomiteen.no
Organisasjonsnummer:
984.688.172

KONTINGENTSATSER:

100 kr første året
VANLIG MEDLEM:
kr 500
REDUSERT KONTINGENT:
kr 250
UNGDOMSKONTINGENT:
kr 100
(frem til fylte 19 år)
FAMILIEKONTINGENT:
kr 500+200
(Kr 500 hovedmedlem + kr 200 pr ekstra medlem)

KONTONUMMER:

0530 28 03112

KJÆRE MEDLEM!

I denne utgaven av Fritt Palestina kan dere lese om ulike former for motstand i Palestina. Som et okkupert folk har de rett til å gjøre motstand mot okkupasjonsstyrkene og væpnede bosettere. Motstanden blir slått hardt ned av okkupasjonsstyrkene, som straffer familien til dem som er aktive eller stenger av en hel by. Både norske medier og utenriksministeren var stille da hundretusener av mennesker var under beleiring på Vestbredden i oktober, og 2,1 millioner er fortsatt innesperret på Gazastripen.

Mitt siste besøk til Palestina var etter valget av ny regjering i Israel. Folk jeg snakket med frykter konsekvensene av at ekstreme, religiøse sionister nå har fått makten i Israel. Inntil 25. oktober i år rapporterte FN om 459 tilfeller av skader på eiendom og 118 personskader som følge av angrep fra israelske bosettere. Bosetterne blir beskyttet av den israelske hæren og kan herje fritt, hva vil skje når de sitter i regjering?

Andre former for undertrykking fra okkupanteren er angrep mot palestinsk sivilsamfunn. I august ble syv palestinske organisasjoner raidet. Utstyr og dokumenter ble beslaglagt og kontorene stengt. Organisasjoner som jobber for barn og kvinners rettigheter, som bistår bønder med å dyrke jorden sin eller dokumenterer brudd på internasjonal lov, ble erklært ulovlig av Israels forsvarsminister. Palestinakomiteen har sammen med en rekke norske organisasjoner tatt opp saken med Utenriksdepartementet og stortingspolitikere. Norge må kreve at Israel opphever stemplingen av organisasjonene og lar dem jobbe fritt.

Hva gjør våre myndigheter når Israel bryter folkeretten og menneskerettighetene? Tidligere i år ble det innført krav om at varer fra ulovlige

«Når våre myndigheter tillater og overser Israels brudd på folkeretten blir de også medskyldige»

LINE KHATEEB
Leder

kolonier må merkes med opprinnelsesland, men de kan fortsatt selges i Norge. FNs sikkerhetsråd resolusjon 2334 slår fast at koloniene er et grovt brudd på internasjonal lov og må stanses. Et forbud mot varer fra ulovlige kolonier ville da vært riktig oppfølging. Når våre myndigheter tillater og overser Israels brudd på folkeretten blir de også medskyldige.

I august bombet den israelske hæren Gazastripen og drepte 35 mennesker, 17 av dem barn. På Vestbredden ser 2022 ut til å bli det dødeligste året i Palestina siden 2005.

Du som medlem kan gjøre en forskjell! Kontakt politikere og be dem ta opp Israels brudd på internasjonal lov. Engasjer deg i ditt lokallag eller verv en venn slik at vi blir flere som står opp og sier ifra. Bli med Palestinakomiteen på studietur til Palestina eller Libanon. Det er mange måter å engasjere seg på og gjøre en forskjell. 6000 medlemmer av Palestinakomiteen står i solidaritet med det palestinske folket. La oss fortsette å snakke om Palestina.

BETAL KONTINGENTEN MED AVTALEGIRO

Avtalegiro er det enkleste og det beste for miljøet. Kontingentkrav for 2023 blir sendt ut i januar.

Vi oppfordrer deg til å bruke AvtaleGiro. Når du betaler, svar ja på spørsmålet om du vil betale med AvtaleGiro. Automatisk trekk ser du i nettbanken din og du kan stanse trekket når som helst om du vil. Takk for at du bruker AvtaleGiro!

VI TRENGER NY PROSJEKTKOORDINATOR

Palestinakomiteen i Norge sender solidaritetsarbeidere til både Libanon og Palestina.

Vi setter nå i gang igjen med vårt solidaritetsprosjekt i Jayyous på Vestbredden, og trenger en ny koordinator som skal drive prosjektet sammen med koordinator Marte Olsen Svendal. Praktiske spørsmål om vervet

sendes til Marte Olsen Svendal:

marte_svendal@hotmail.com. Søknad sendes til nasjonal koordinator Morten Sortodden:

morten@palestinakomiteen.no.

Søknadsfrist 3. januar 2023.

For mer informasjon om vervet, les på palestinakomiteen.no/solidaritetsarbeid

SERIETIPS!

Serien *Mo* på Netflix er løst basert på hovedrolleinnhaver Mohammed Amers egne opplevelser som palestinsk flyktning uten oppholdstillatelse i USA. Vi følger Mos liv, hvor han slites mellom to verdener, strever med problemer rundt manglende oppholds- og arbeidstillatelse og kulturelle forskjeller knyttet til sin arabiske familie og kjærestens latino-bakgrunn – tema som nok er relevante for store deler av den palestinske diasporaen. *Mo* er både varm, trist, engasjerende og tidvis svært morsom, og har fått strålende mottakelse både av publikum og kritikere. *Mo* er den første serien av denne typen med palestinsk opphavsmann. Dersom serien faller i smak, kan vi også anbefale Mo Amers stand-up show *Mo Amer: Vagabond* på Netflix, samt hans arbeid i komikerkollektivet *Allah Made Me Funny*.

SPAR MILJØET: MOTTA BLADET PÅ E-POST!

*Er du medlem og ønsker å få tilsendt
bladet elektronisk istedenfor med post?*

*Send en e-post til
medlem@palestinakomiteen.no*

Visste du at vi har fått studentlag i Oslo, Trondheim og Bergen?

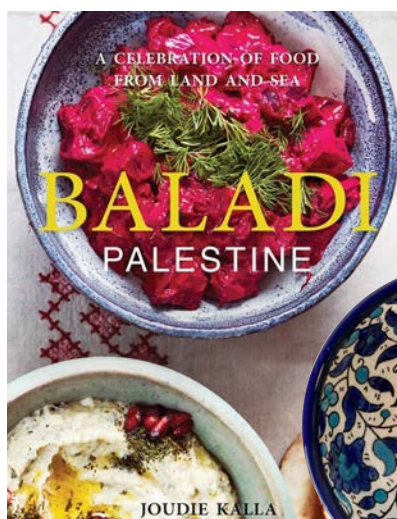
MIDTØSTEN-KONFLIKTEN FORKLART

En personlig fremstilling av Stein Torgersbråten

Torgersbråten er en tidligere diplomat med mange år bak seg i Midtøsten. Boka er en grundig gjennomgang av alle sider av konflikten fra den historiske bakgrunnen til dagens situasjon. Den vil være nyttig både for lesere som ønsker en oversikt og for dem som trenger å sjekke detaljerte fakta om alt fra sionismens røtter, de ulike krigene og de mange FN-resolusjonene, Oslo-avtalene, kampen om eiendom og vannressurser til alle de ulike aktørene som Hamas, PLO, PA, Likud, IDF eller Israel-lobbyen i USA, for å nevne noe. Boka er rik på kildehenvisninger for videre fordyping. Mer informasjon finnes på www.midtøsten-konflikten.no

KJØP PALESTINSKE JULEGAVER I ÅR

Vi oppfordrer alle til å ta en titt inn på butikkene Handala i Hollendergaten i Bergen og Al Quds på Grünerløkka i Oslo for årets julehandel. Våre plakater, nett og t-skjorter får du kjøpt på begge steder pluss masse fine palestinske varer. Du kan og handle på nett på palestinabutikken.no

VERV EN VENN!

I fjor nådde Palestinakomiteen ny rekord med 6000 medlemmer. Vårt arbeid er drevet av deres engasjement og støtte. Vi vil gjerne bli sterkere og enda flere som hever stemmen for palestinerne rettigheter. STØTT OSS- VERV EN VENN!

LØVER OG VULKANAR PÅ VESTBREIDDA

*Nye militante grupperingar veks fram
blant dei unge på Vestbreidda, i andre
formar og strukturar enn tidlegare.*

TEKST: ERLING SOGGE
ILLUSTRASJON: CARLOS LATUFF FOTO: NASSER ISHTAYEH OG ACTIVESTILLS

Frustrasjon over politisk stagnasjon har ført til framveksten av nye militante nettverk, som «Løvehiet» i Nablus — eit symbol på at det enno finst ei nasjonalrørsle som er i stand til å overskride fraksjonstenking og autoritære maktspele.

I 2021 var det krigen på Gazastripa og sivil motstand mot utkastningar i Aust-Jerusalem som skapte dei største overskriftene frå den palestinske verda. Sidan den gang har konfrontasjonen mellom palestinarane og den israelske okkupasjonen gradvis flytta seg til Vestbreidda, og blir leidd av nye militante nettverk i dei nordlege byane Nablus og Jenin.

Den 9. august tok israelske soldatar seg inn i gamlebyen i Nablus og opna eld mot ei leilegheit der fleire ettersøkte palestinarar hadde forskansa seg. Tre vart drepne i skotvekslinga, deriblant ein attenåring med namn Ibrahim al-Nabulsi. Sistnemnde var mistenkt for å leie eit lyssky nettverk av militant ungdom, som den israelske hæren meinte hadde stått bak ei rekke åtak mot israelske soldatar og jødiske settlarar dei siste få månadane (RT 2022). Medan «martyren» al-Nabulsi vart hylla i sin død som «Løva frå Nablus», tok gruppa hans namnet Løvehiet (ʿArin al-usud). På kort tid vart dei militante ungdommane frå Nablus eit nasjonalt fenomen.

På internett dukka det opp songar, logoar med løver og maskingevær, videoar, medan kunnjingane deira blei delt og spreidd hyppig. Løvehiet og liknande grupper har forsøkt å etablere seg som talerøyr for ein generasjon av frustrert palestinsk ungdom. Dei har også lagt betydeleg press på den politiske eliten på Vestbreidda i og med at Nablus er definert som eit «A-område,» der palestinske sikkerheitsstyrkar (på papiret) har ansvaret for lov og orden. Medan leiarskapen i Den palestinske autoriteten (PA)

vart kritisert for å sitte på sidelinja under dei ovannemnde hendingane i Gaza og Aust-Jerusalem, er ikkje dette lenger mogleg. Møtet mellom den militante grasrota og den politiske eliten på Vestbreidda gir eit bilete på spenningar som har prega den palestinske nasjonalrørsla sidan Oslo-avtalen. La oss begynne med ein oversikt over sistnemnde.

ARVEN FRÅ OSLO

Oslo-avtalen, som vart underteikna av den israelske statsministaren Yitzhak Rabin og PLO-leiar Yasser Arafat i 1993, sette ein stoppar for Den første intifadaen; det massive folkeopprøret som hadde rasa mot den Israelske okkupasjonen av Gaza, Vestbreidda,

og Jerusalem sidan 1987. Fredsforhandlingane la til rette for at delar av PLO-leiarskapen, som hadde vore basert i eksil, kunne dra til heimlandet for å

opprette ein midlertidig kvasi-statleg administrasjon (PA), som begynte å ta kontroll over palestinske majoritetsområde mellom 1994-95. Frigjeringskampen til PLO vart dermed underordna PAs statsbyggingsprosjekt, som inkluderte sikkerheitskoordinasjon med Israel. På same tid byrja Fatah—den leiande palestinske rørsle—på ein vanskeleg overgang frå ▷

«For mange palestinarar er nok løvene i Nablus eit symbol på at det enno finst ei nasjonalrørsle»

ERLING LORENTZEN SOGGE

har doktorgrad i Midtaustenstudiar frå Universitetet i Oslo, og er aktuell med boka *The Palestinian National Movement in Lebanon: A political history of the 'Ayn al-Hilwe camp* (I.B. Tauris 2021).

væpna geriljarørsle til politisk parti. PA skulle danne grunnlaget for ein framtidig palestinsk stat, men dette var enklare sagt enn gjort.

Den palestinske administrasjonen mangla suverenitet over grenser og økonomi, og var avhengig av vestleg og arabisk donorstøtte for å betale lønningar. Medan Oslo-prosessen ikkje gav nokon garanti for nasjonal sjølvråderett for det palestinske folket, gav han Arafat, som var leiar for både Fatah og PLO, økonomiske og politiske middel til å kue opposisjonen.

Den nye palestinske eliten knebla sivilsamfunn, etablerte monopol og dreiv økonomiske kartell. Samtidig vart makta i Fatah, PLO og PA samla i eit knippe hender. Dette sette leiarskapen på kollisjonskurs mot den yngre garden i nasjonalrørsla, som hadde vore svært skeptisk til Oslo-avtalen frå starten (Shikaki 2002).

Mot slutten av 1990-talet hadde flyktningleirane i Nablus og byen Jenin nokre kilometer lenger nord utmerka seg som senter for opposisjonsstrømingar på Vestbreidda. Desse kritiserte PA-eliten for å berike seg på donorpenngar og for å undergrave frigjeringsagendaen til nasjonalrørsla (Kershner 2005). Da fredsprosessen braut saman og dei palestinske områda eksploderte i eitt nytt opprør, kjend som Den andre intifadaen (2000-05), tok nokre av desse aktørane del i å danne militante nettverk slik som dei Fatah-tilknytte al-Aqsa martyrbrigadane. Desse var støtta materielt av ei brokete samling palestinske politikarar og angrep ei rekke israelske sivile og militære mål (Sogge 2021). I same periode beleira den israelske hæren Nablus og Jenin, teppebomba flyktningleirane, og forårsaka store skadar. Referansen til Nablus som eit «løvehi» skal stamme frå kampane som blei utkjempa da Israel hørtok gamlebyen i «Operation Defensive Shield» i april 2002 (Farsang 2022).

Etter at Arafat døydd i 2004, tok Fatah-veteranen Mahmud Abbas over styringa av PLO/PA. Med vestleg og arabisk donorstøtte skulle han få PA tilbake på føtene, restaurere øydelagt infrastruktur, og etablere lov og orden i dei

palestinske områda. Medan den nye administrasjonen annonserte at desse stega var vegen til «nasjonal frigjering,» (Haddad 2016) var den politiske eliten i realiteten ute av stand til å utfordre det vedvarande israelske militære nærværet og det stadig veksande talet på jødiske busettingar i det som skulle vere palestinske sjølvstyreområde. Og medan sentrale donorar slik som USA og EU oppfordra PA til å slå hardt ned på irregulære palestinske militær og oppretthalde sikkerheitskoordinasjon med

«I staden for å krige mot okkupasjonen krigar vi mot oss sjølve»

Israel, var ikkje krava til demokratisk reform like rigide. I skrivande stund sitt Abbas enno trygt ved makta sjølv om presidentperioden hans gjekk ut for tretten år sidan. I forskinga er det brei einigheit om at den donor-finansierte politiske økonomien til PA har lagt grunnlaget for eit gradvis meir autoritært palestinsk styre som i liten grad står til ansvar for si eiga befolkning og som nyttar sikkerheitsstyrkar til å slå ned på opposisjonen (Haddad 2016, Tartir 2017, El Kurd 2019).

Sistnemnde vart spesielt tydeleg etter at eit forsøk på å danne ei palestinsk einingsregjering kulminerte i at Hamas tok makta på Gazastripa i 2007. På Vestbreidda sette Abbas-administrasjonen i gong ein storstilt sikkerheitskampanje for å knekke den islamistiske rivalrørsla, og fengsla sympatisørar over ein låg sko (Leech 2016). I Nablus-regionen kom etter kvart PAs sikkerheitsstyrkar også på kant med tidlegare al-Aqsa-brigadar som i mellomtida hadde alliert seg med konkurrentar av Abbas i Fatah-apparatet som var ivrige etter å utnytte den aukande misnøya med leiarskapen hans.

Under ein månads opphald i flyktningleiren Balata i Nablus i 2019, erfarte eg desse spenningane på nært hald. Eg intervjuar ulike Fatah-høvdingar som konkurrerte om å bygge sine personlege militær anten i forlenging av Abbas' styre eller mot han. Frå tid til annan barka desse saman i væpna samanstøyt (Sogge 2022). Og medan palestinske og israelske sikkerheitsstyrker raida leiren vekentleg, hadde frustrert ungdom gjort eit ritual ut av

Ein maskert medlem frå Løvehiet deltar i gravferda til fem menn som vart drepne av Israel under eit raid i gamlebyen i Nablus 25.oktober. Foto: Nasser Ishtayeh/Flash90

å kaste stein på begge partar (Sogge 2019). «Her ser du resultatet av 'Oslo',» kommenterte ein tidlegare medlem av al-Aqsa-brigadane under eit møte med undertekna. «I staden for å krige mot okkupasjonen krigar vi mot oss sjølve.» Her kan det verke som dei nye væpna gruppene på Vestbreidda markerer ei endring.

VULKANEN VAKNAR

Dei etablerte palestinske politiske gruppene har både konkurrert om å ta ansvaret for dei nye væpna gruppene i Nablus og Jenin, og skulda rivalar for å stå bak dei (Abu Toameh 2022). Israel har hardnakka hevda at Hamas er ein hovudsponsor (Melhem 2022). Det er enno tidleg å dra konklusjonar; vi veit ikkje kvar store desse rørslene er, i kva grad dei har ein organisatorisk struktur, eller korleis dei rekrutterer medlem. Nokre ting kan vi likevel seie. Etter alt å dømme består dei av unge menn (frå tenåra til trettiåra) som finn saman på tvers av ideologisk forankring, er frustrerte over

«Eit frekvent tema er vulkanen som symbol»

den politiske elitens passivitet, og deler eit ønskje om å konfrontere den israelske okkupasjonen og jødiske busettingar med vald. Det kan også verke som tanken om å hemne falne vener også har vore ein motiverande faktor. Jenin-brigaden, for eksempel, skal ha blitt danna i kjølvatnet av at IDF invaderte Jenin-flyktningleiren for å arrestere ettersøkte medlem av Palestinske Islamske Jihad (PIJ) i juni 2021. Episoden enda med fleire drepne, inkludert to medlem av palestinske sikkerheitsstyrkar og ein 23-år frå PIJ med namn Jamil 'Amuri. Etter dette tok fleire av 'Amuris vener opp våpen for å kjempe mot okkupasjonsmakta (Abraham 2022). Dette inkluderte også personar utan nokon form for tilknytning til PIJ. «Det er på høg tid at PA og okkupasjonen anerkjenner at det ikkje er nokon måte å stoppe ungdommen her frå å bruke alle middel,» fortalde ein medlem av dei Fatah-tilknytte al-Aqsa-brigadene i Jenin-leiren til pressa i august 2022. «Det er derfor vi her i denne leiren arbeidar saman: Hamas, Islamske jihad, Abu Ali Mustafa-brigadane (den væpna vingen ▷

til PFLP) og alle som er villige til å forsvare leiren» (sitert i AbulKarim & Hatuwa 2022).

Løvehiet, som har base i gamlebyen i Nablus, skal også ha blitt danna for å hemne falne vener, og er tilsynelatande organisert av personar med laus tilknytning til Fatah, PIJ, Hamas, PFLP osv. (Adra 2022). Det er sannsynleg at dei har motteke

materiell støtte frå dei etablerte fraksjonane, for eksempel Hamas og PIJ, eller al-Aqsa-brigadane (Fatah) gjennom personlege kontaktar. I følgje palestinsk og isra-

elsk presse skal Løvehiet vere i stand til å utvikle improviserte bomber og ha eit betydeleg arsenal av våpen (Caspit 2022, Melhem 2022).

I følgje den palestinske skribenten Younis Tirawi, kommuniserer Løvehiet for det meste gjennom sosiale media, der gruppa sine kommuniké blir spreidd av tusenvis av følgjarar på ei rekke ulike plattformer (Tirawi sitert i Farsang 2022). Nokre av kommunikea har oppfordra palestinarar til kollektiv motstand og generalstreikar mot okkupasjonsmakta, medan andre har vore meir kryptiske. Eit frekvent tema er vulkanen som symbol. Fleire kommuniké nemner «den brennande motstandsvulkanen som ikkje vil bli sløkt.» (2022 ده اشعل) I følgje Tirawi, kan bruken av vulkan som symbol bli tolka som ei oppfordring til å samle unge palestinarar i kamp mot okkupasjonen der dei er, og at deira valdelege metodar bør kopierast av andre (Farsang 2022). Jamvel om Nablus og Jenin er hovudbasen til dei nye gruppene, skal små militante celler eller «støttenettverk» også finnast i Tulkarem, Tubas, Ramallah og sørover på Vestbreidda, i Aust-Jerusalem og andre stader (al-'Arabi al-Jadid 2022).

PALESTINIAN AUTHORITY UNDER PRESS

Dei palestinske væpna gruppene har i liten grad prega den israelske valkampen som tok slutt 1. november, og har ikkje vore eit stort tema i israelsk presse (Viner 2022). På den andre sida er det liten tvil om at desse aktørane har vore ein byrde for palestinske styresmakter som er ansvarlege for lov og orden på delar av Vestbreidda.

Etter at Løvehiet tok på seg ansvaret for drapet på ein israelsk soldat 11. oktober, stengte den israelske hæren av Nablus by. Blokaden, som vedvarer i skrivande stund, har gjort det vanskeleg for arbeidsfolk å komme inn og ut av området, og dette tærer på næringslivet i den sentrale handelsbyen. Samtidig som den isra-

elske hæren har pressa PA til å arrestere og stoppe dei væpna gruppene, har slike konfrontasjonar understreka det veksende gapet mellom myndigheiter og befolk-

ning i Nablus. I slutten av september førte PAs brutale arrestasjon av 30-åringen Mus'ab Shtayye—ein Hamas-medlem tilknytt Løvehiet—i samanstøyt mellom lokalbefolkning og palestinske sikkerheitsstyrkar (Melhem 2022).

PA-leiarskapen kjenner nok også presset frå eigne rekker. Etter at IDF drap Løvehiet-leiar Ibrahim al-Nabulsi i august—som var son av ein palestinsk sikkerheitsoffiser—retta fleire Abbas-lojalistar (implisitt) kritikk mot PA og tostatsløysinga generelt (Kingsley 2022). Nokre ytra at dei ikkje lenger hadde kapasitet til, eller interesse av å legge lokk på raseriet til ungdommen. Unge palestinarar «ventar ikkje lenger på avgjerda til deira leiarar,» uttala den kjende Fatah-veteranen Taysir Nasrallah frå Nablus-området til pressa i august: «Vi fortalde dei at Oslo ville gi oss ein stat, redusere busettingar, og vinne tilbake Jerusalem [...] Men busettingane har auka, Jerusalem er omringa. Korfor skulle dei høyre på oss?» (Sitert i Kingsley 2022).

STERKT SYMBOL , SVAK ORGANISASJON

I palestinsk historie finst det fleire eksempel på at væpna kamp har hatt ein samlande effekt. På sekstitalet og utover skapte PLOs væpna kamp frå Libanon, Jordan og Syria kanalar for massedeltaking som gjorde det mogleg å samle ein geografisk splitta diaspora i den nasjonale strida mot Israel (Sayigh 1997). Denne mobiliseringa ville naturlegvis vere umogleg utan robuste organisatoriske strukturar som kunne absorbere massane. Det er verd å nemne at da den nasjonale strida nådde dei okkuperte pales-

«I palestinsk historie finst det fleire eksempel på at væpna kamp har hatt ein samlande effekt»

tinske områda mot slutten av 1980-talet, var det ikkje trugselen om vald, men velkoordinert sivil ulydigheit, vedvarande streikar, og eit urokkeleg palestinsk samhold som pressa okkupasjonsmakta til forhandlingsbordet (Khalidi 2020).

Leiारlause opptøyar, på den andre sida, har ein tendens til å bli kortvarige affærar. I ein fersk artikkel om «kniv-intifadaen» som rasa i dei palestinske områda mellom 2015-16, viser Midtaustenvitar Erik Skare korleis eksplosive utbrot av vald sjeldan dannar grunnlag for breiare politisk mobilisering (Skare 2022). I fråværet av pålitelege organisasjonar blir brei folkeleg deltaking vanskeleg å koordinere, og opptøyane dør ut etter nokre kraftige bluss. Det gjenstår å sjå om dei nye militisgruppene på Vestbreidda bør tolkast som eit brot med, eller som nok eit ledd i ei langt rekke «isolerte utbrot av misnøye», for å sitere Skare.

Trass i all merksemda grupper som Løvehiet har fått den siste tida, har dei til gode å klare å mobilisere dei palestinske massane til ein konfrontasjon med Israel. Tvert om har deira bruk av vald ført til ei rekke israelske attentat, der leiarskikkelsar har vorte avretta ein etter ein.

25.oktober, storma israelske sikkerheitsstyrker det som skal vore skjulestaden til gruppa i gamlebyen i Nablus. Blant fleire drepne var Wadi' al-Huh; ein 31-åring som i løpet av få veker hadde blitt kjend som den nye leiaren for gruppa (Abu Toameh 2022). Etter episoden skal ei rekke sentrale medlem ha overgitt seg til PAs sikkerheitsstyrkar på løftar om rettferdig behandling. «Alle desse gruppene er bygd rundt nokre sterke personlegdommar som er karismatiske og er i stand til å leie sine vener i kamp,» fortalde ei informert ven av forfattaren frå Nablus-området: «Når Israel fjernar desse, står det ikkje mykje att.»

Inntil vidare kan det verke som om Løvehiet har vore viktigare som symbol enn organisasjon. For mange palestinarar er nok løvene i Nablus eit symbol på at det enno finst ei nasjonalrørsle som er i stand til å overskride fraksjonstenking og autoritære maktspele, altså som ikkje er demobilisert og splitta. Dei nye væpna gruppene illustrerer også korleis tiår med politisk stagnasjon kan føre til nihilistisk militant tenking.

Ein overveldande majoritet palestinarar trur ikkje lenger på ei tostatsløyninga med Israel. I september 2022 spurte ei spørjeundersøking frå dei okkuperte områda kva som skulle til for å komme ut av den fastlåste situasjonen. Medan eit klart fleirtal føretrakk internasjonalt diplomati eller «ikkje-valdeleg motstand», støtta heile 48 % (38 % på Vestbreidda og 62 % på Gazastripa) tanken om å vende tilbake til væpna konfrontasjonar og ein ny intifada (Palestinian Center for Policy and Survey Research 2022). Om det internasjonale samfunnet sviktar palestinarane og ikkje-valdeleg motstand ikkje fører fram, kan det brått hende at det tredje alternativet står igjen som det einaste. Det burde også vere eit tankekors for Noreg som donornasjon. 🇮🇸

Full referanseliste finnes i nettversjonen som ligger på www.palestinakomiteen.no

Aukande oppslutning kring væpna motstand.

Mads Gilbert sammen med kollega på Shifa-sykehuset under israelsk bombing i 2014.

15 års blokade av **GAZA**

Femten år med israelsk blokade og beleiring av Gaza har gjort situasjonen for de over to millioner palestinske innbyggerne ekstrem og uholdbar. Vi tok en prat med Mads Gilbert for å få siste nytt.

TEKST: BIRTE BØDTKER FOTO: MADS GILBERT

Hverdagen går sin gang i Gaza tross den konstante usikkerheten om når neste bombing skjer.

Du har nylig kommet hjem fra Gaza. Hvordan står det til med dine kolleger og venner der?

– Mine kolleger i Gaza sier det er rolig nå, men at de har «gått på glass» i påvente av at det israelske valget 1.november skulle være over. «Alle statsministerkandidater må jo bombe Gaza litt under valgkampen», bemerket en. Mange mener også at Gaza blir brukt som et tåketeppe for å holde verdens oppmerksomhet borte fra det som nå skjer på Vestbredden. Med fokus på Gaza gjennom gjentatte bombeangrep der kan okkupantene rykke sakte, men sikkert frem i koloniseringen av Palestina på Vestbredden, uten at det merkes like godt i media. De fleste jeg snakker med frykter at Gaza igjen skal bombes når det er uroligheter og økende militant motstand på Vestbredden.

Palestinerne i Gaza prøver selvsagt å leve så vanlige liv som mulig, de prøver å gå på skole, de få som har jobb går på jobb, det er mat i noen butikker og de som har penger får tak i mat – og kan betale skolepenger på universitetene. Mange er nå også opptatt av Vestens markante dobbeltmoral: Ukrainske

« Det mangel på alle de tingene vi tar for gitt i våre daglige liv her i Norge»

motstandsfolk som gjør rettferdig motstand mot russisk okkupasjon er helter mens palestinere som gjør rettferdig motstand mot israelsk okkupasjon er terrorister. «Plutselig, over natta, ble boikott, sanksjoner og desinvesteringer helt aksepterte midler i kampen mot (den russiske) okkupanten, men når vi palestinere krever det samme av Vesten møtes vi med at 'vi må ha dialog' og 'fredsprosess'», sa en ung palestinsk student.

Generelt er det mangel på alle de tingene vi tar for gitt i våre daglige liv her i Norge: Sikkerhet, mat, vann, strøm og en trygg bolig, trygt og lønnet arbeid, utdanning og et helsevesen med kapasitet og nødvendige spesialisttilbud. Arbeidsledigheten er skyhøy, spesielt blant Gazas ungdom. Syv av 10 familier trenger hjelp for å overleve (se faktaboks). Reint drikkevann og stabil strøm er det ekstrem mangel på. Alt dette skyldes kort-siktige og langsiktige effekter av blokaden og okkupasjonen, en menneskeskapt katastrofe for Gazas næringsliv, både landbruk, fiske og annen produksjon. De får heller ikke eksportere de få varene de produserer. ▷

Et godt eksempel kom fra en palestinsk bonde jeg møtte i Gaza i sommer. Han ba meg ta med en liten pose tomatstilk ut av Gaza. – Hvorfor det? spurte jeg. – Jo fordi okkupantmakta pålegger oss å fjerne tomatstilkene før vi får lov til å eksportere tomatene vi dyrker. Tar man stilkene bort, ja da sprekker og råtner tomaten mye fortere, svarte han. Dette er ett av mange eksempler på hvor utspekulert sadistisk okkupasjonen og blokaden tyner palestinerne. Det finnes mange slike eksempler som ikke har noe med sikkerhet å gjøre. Målet er nok å gjøre livet så uutholdelig og vanskelig som mulig for de okkuperte.

Eller ta et annet eksempel: Dersom du er så heldig å få utreisestillatelse fra Gaza, er det – vel og merke for palestinerne - en lang liste over ting du ikke får ta med deg ut gjennom den strengt bevokta israelske kontrollstasjonen Erez som er eneste inn/utgang fra Gaza til Israel: Lader til mobil (du kan ta med ledningen, men ikke laderen), powerbank, all elektronikk, laptop, kamera, tannpasta, shampo, makeup, parfyme, mat, alt flytende i boks, flaske eller tube, maks to par sko (inkludert de du går i), og ikke koffert med hjul, kun det du kan bære. Du kan selvsagt ikke reise når du vil, men må vente på lov til å dra. Det er så mange lag av ydmykelse. Livet skal åpenbart gjøres så surt som mulig.

Hvordan var Gaza før blokaden? Hvordan var livet der for 15 år siden?

– Før blokaden jobbet mange palestinere fra Gaza i Israel, og mange familier hadde et rimelig inntektsgrunnlag. Kombinasjonen av manglende mulighet på arbeidsmarkedet, ødeleggelse av Gazas infrastruktur som følge av all den systematiske bombingene de siste 15 årene, eksportforbud og få produksjonsmuligheter gjør at økonomien er kvalt. Det er lett å merke den store forskjellen fra før blokaden. Nå har Israel imidlertid igjen begynt å åpne opp for å gi arbeidstillatelser til Gaza-palestinere som vil – eller må – jobbe i Israel eller på Vestbredden. Men, dette brukes også som en straff når det skjer noe i Gaza eller på Vestbredden. Da reduseres straks antallet slike tillatelser og familienes

økonomi rammes direkte. Så, istedenfor å bombe skrur de igjen på arbeidstillatelsene. Oppfatningen i Gaza er at de gjør dette for å skape motsetning til den sittende regjeringen i Gaza, slik at de skal få skylden om folk ikke får dra på jobb i Israel og familienes økonomi ytterligere forverres. Gaza er på sett og vis «mer Palestina» enn Vestbredden siden de israelske koloniene og okkupantene forsvant i 2004. Inne i Gaza er det på en måte *Little Palestine*. Alt er palestinsk. Palestinske politimenn, palestinske flagg overalt. Du kan bevege deg fritt og du møtes med vennlig gjestfrihet og stor glede over alt som heter solidaritetsarbeid. I motsetning til på Vestbredden og Jerusalem, ser du hverken okkupasjonsmaktens soldater eller de væpna «bosetterne» (som jo legalt sett er okkupanter). I Gaza hører du riktignok det konstante bråket fra de israelske dronene døgnet rundt, ofte også jagerflyene, og du ser israelske kanonbåter på havet som jager – og ofte beskytter og dreper - palestinske fiskere, men generelt har du

en følelse av å være i Palestina. Det er ganske fint, men selvsagt ser du fattigdommens ansikt overalt, og du kjenner en tydelig utmattelse og tristesse blant folk flest. Det er blitt vanlig med tiggere. Det så man aldri før. Og

så ser man at det er økende forskjeller i samfunnet som så mange steder i verden.

« Det skulle selvfølgelig vært innført sanksjoner på lik linje med de vi nå fører mot Russland »

Hva bør Norge gjøre? Hva kunne de gjort annerledes?

– Det har nå vært 15 år med en folkerettslig helt ulovlig, brutal kollektiv avstraffelse av en sivilbefolkning som ikke har gjort noe annet galt enn å være født palestinere i Gaza. Norge og regjeringen burde vært en ledende internasjonal kraft i kampen mot den brutale blokaden. Det skulle selvfølgelig vært innført sanksjoner på lik linje med de vi nå fører mot Russland. Venstresiden i norsk politikk burde vært mye mer aktive og satt blokaden på dagsordenen. Utenriksminister Huitfeldt burde for lengst innkalt den israelske ambassadøren på teppet og krevd at blokaden av Gaza heves umiddelbart. Norge er valgt inn i FNs sikkerhetsråd for 2021 og 2022, og har flagget «beskyttelse av sivile» som ett av

fire topprioriterte satsingsområder for arbeidet. På regjeringens hjemmesider sies det at «Norge vil arbeide for beskyttelse av sivile, inkludert barn, med utgangspunkt i humanitærretten og menneskerettighetene», men regjeringen har overhodet ikke hevet stemmen i forhold til at den illegale israelske blokaden og beleiringen av Gaza nå har vart i 15 år! Her har Norge dessuten et særskilt ansvar siden vi var så tett knyttet til den forferdelige Oslo-avtalen, som har blitt en svøpe for palestinerne og som overhodet ikke er fulgt opp av Israel. Vi har et særskilt moralsk og historisk ansvar for å stoppe koloniseringen av Palestina, blokaden av Gaza, undertrykkningen og den systematiske mishandlingen av det palestinske folket. I redegjørelsen for Stortinget 5.januar i år om Norges medlemskap i FNs sikkerhetsråd 2021-2022, snakket utenriksministeren om «den israelsk-palestinske konflikten», og sa at «her har vi spilt en aktiv rolle og bidratt til omforente løsninger i rådet». Men dette er ikke en vanskelig «israelsk-palestinsk konflikt», dette er en vanskelig og fullstendig uakseptabel israelsk okkupasjon og en folkerettsstridig, ensidig israelsk beleiring og blokade av Gaza. Palestinerne som lever under den israelske okkupasjonen og blokaden har uansett ikke sett noen konkrete resultater av Norges medlemskap i Sikkerhetsrådet. Dessverre.

Hva er de største behovene innbyggerne i Gaza har?

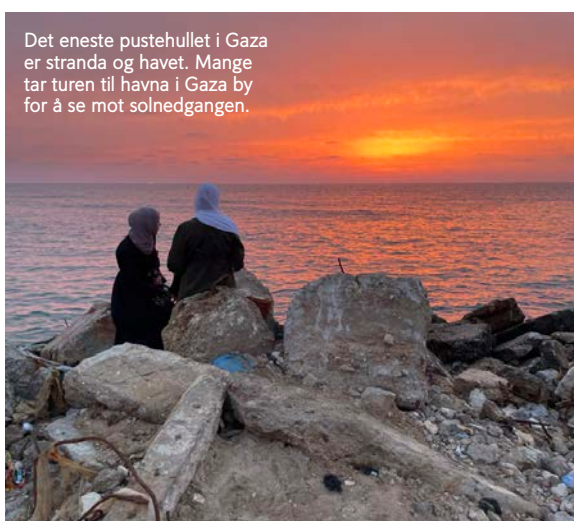
– Jeg spør alltid vennene mine om jeg skal ta med noe. «Anything I can bring for you and your family?» spurte jeg en av mine nære venner. Svaret kom kontant: «Freedom, please.» Mer humanitær hjelp løser ikke problemene i Gaza. Blokaden, beleiringen, bombingene og okkupasjonen må ta slutt! Palestinerne kan klare seg helt utmerket selv. Femten år med blokade har gjort dem ekstremt kreative. De behøver ingen navlesnor ut i verden hvis de grunnleggende forutsetningene frihet, rettferdighet og nasjonal selvstendighet er oppfylt. Så kan de selv bygge sine samfunnsstrukturer på en demokratisk og fin måte. Jeg kommer ikke med en liste over hva slags fødemidler eller anestesimidler de trenger. Vi kan gi dem det, men det er bare lindrende. Det løser ikke det grunnleggende problemet som er okkupasjonen og blokaden.

En Gaza-bonde viser frem tomater han må fjerne stilkene på før han får eksportere ut av Gaza. Uten stilk sprekker og råtner tomaterne raskt.

En gjestfri liten sjarmør i fattige Zaytoun (2018).

Det eneste pustehullet i Gaza er stranda og havet. Mange tar turen til havna i Gaza by for å se mot solnedgangen.

Dyktige lokale proteseteknikere på Proteseverkstedet i Gaza (Artificial Limbs and Polio Center).

Hva kan vi i Palestinakomiteen og folk her hjemme gjøre for å støtte folk i Gaza?

– Få flere med i det organiserte arbeidet! Snakk med naboen, arbeidskolleger, medelever og medstudenter! Driv politisk arbeid lokalt, jobb med fagforeninga di, etabler vennskapsbyer, inviter palestinere til å fortelle om situasjonen sin og kanskje aller viktigst av alt: Reis sjøl til Palestina eller til flyktningleirer i Libanon og Jordan. Dra dit, se med egne øyne! Bli venner med palestinere. Drikk mye te og hør på fortellingene deres og se med egne øyne apartheidregimet de lever under. Opplev brutaliteten. Den rasistiske ydmykelsen. Og har du vært der før, dra på nytt. Vis at du ikke har glemt dem og at du står skulder ved skulder med dem. Det har en enorm oppmuntrende kraft og en enorm moralsk kraft. Det tilstedeværende solidaritetsarbeidet er så viktig. Men det aller viktigste vi gjør i Norge er å kreve at den norske regjeringen klart og tydelig endrer politikk og støtter

palestinerne, hever blokaden og får slutt på det israelske koloniseringsprosjektet. Dessverre er det ikke enkelt å få innreisettillatelse, men det er fullt mulig å få venner via sosiale medier og andre nett, og for eksempel ha en «adoptivfamilie» i Gaza som en snakker med på videosamtale med regelmessige mellomrom.

Israel er flink til å jule og drive systematisk propaganda med en konstant strøm av falske påstander, løgn og tåkelegging slik at verden ikke skal vite hva de driver med. Det er derfor jeg sier at folk må reise, se selv! Det er en økende støtte til palestinerne. USA og Israel kan ikke lenger skjule hva som skjer. Alt kommer ut på sosiale medier med en gang. Brutalitet kommer raskere og mer direkte til syne nå. Det har også endret hvordan vi snakker om Palestina og Israel. Før var det farlig for Israel med Goldsteinrapporten, så kom BDS, etter det var likheten mellom antisjonisme og antisemittisme på dagsorden. Nå er kolonisering, bosetting og apartheid ordene Israel

frykter. Det er en endring i vokabularet og den politiske bevisstheten om hva dette er. Jeg som reiser mye i USA ser at det er en stor endring der, og siden USA sitter på nøkkelen politisk er det utrolig positivt.

15 år er nok! Vi må få opp solidariteten i Norge. Det er den som til syvende og sist kan være en *game changer*. I politiske partier, gjennom organisasjoner og på Stortinget. Vi er alt for lavmælte her i Norge. Vi må stille større krav til våre ledere om at de tar stilling og tar standpunkt som følges opp med handling. 🇵🇸

De virkelige heltene:
Lokale palestinske helsearbeiderne
på Shifa-sykehuset, juni 2014.

Et skadet barn på katastrofemottaket
under bombingene i 2014.

NOEN HUMANITÆRE KONSEKVENSER AV 15 ÅRS BLOKADE OG BELEIRING AV GAZA

47 % er **arbeidsledige** i Gaza (Q1-2022), blant de høyeste ledighetene i verden.

63 % av de yngste i Gaza er arbeidsledige (i aldersgruppen 15-29 år).

62 % av familiene **trenger hjelp** til å skaffe mat (1,3 mill. av 2,1 mill.).

31 % av familiene har problemer med å **betale barnas utdanning** grunnet fattigdom (universitets-utgifter, bøker etc.).

11 timer daglig er Gaza **uten strøm** som følge av blokaden. Bare halvparten av Gazas kraftbehov er dekket av Gazas egen kraftstasjon (opptil 80 MW, mens opptil 120 MW må kjøpes fra Israel).

78 % av ferskvannet i Gazas vannforsyning er **uegnet som drikkevann** for mennesker. Gazas helsevesen er i kronisk krise som følge av mangel på medisiner, medisinsk utstyr, reservedeler og stabil strømforsyning under blokaden. I tillegg til «vanlige» medisinske problemer i en befolkning på over 2 millioner, skal de **tusenvis av krigsskadede** – svært mange amputerte – også behandles og rehabiliteres.

Bare **64 %** av pasientene som trenger livreddende og annen medisinsk behandling utenfor Gaza har fått innvilget **utreisettillatelse** av israelske myndigheter så langt i 2022.

Kreftpasienter dør mens de venter på utreisettillatelse fra Gaza for å få livsnødvendig kreftbehandling som ikke finnes i Gaza, som strålebehandling. Tallet er angitt til ca. 700 unngåelige dødsfall årlig, eller to hver dag.

KILDER:

- UNICEF The Gaza Strip | The humanitarian impact of 15 years of blockade - June 2022 Fast Facts; WHO oPt 2022
- <https://www.unicef.org/mena/documents/gaza-strip-humanitarian-impact-15-years-blockade-june-2022>
- <https://www.ochaopt.org/content/gaza-strip-humanitarian-impact-15-years-blockade-june-2022>
- <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0251058>
- <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6834385/>
- https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/utgreiing_fnsr/id2894077/

Veggmaleri av Zakaria Zubeidi
- frihetskjemperen som lå ned våpenet
og ble en av to grunnleggere av
The Freedom Theatre.

KUNST FOR REVOLUSJON

I LANDET SOM IKKE ER

Palestina – landet som politisk sett ikke er et land, men som likevel fins. Bak de gigantiske betongmurene som omgir Vestbredden og Gaza, er kunstfeltet klare for revolusjon. Vi skal til The Freedom Theatre i Jenin.

TEKST OG FOTO: VIBEKE HARPER ▷

Den tredje – og endelige – intifadaen utkjempes ikke med våpen og vold, men med kunst og kultur», sa en av Palestinas kunstnerbautaer, Khaled Hourani, en mild oktoberkveld i 2009. Vi satt i sofaen under de høye sedertrærne på den populære utendørs restauranten Snowbar i Ramallah. Lukten av eple fra vannpipene i lokalet blandet seg med røyken fra det store, åpne ildstedet midt i restauranten, og Khaleds entusiastiske tro på hva kunsten faktisk kan utrette krøp langsomt inn i årene til en nedtonet nordmann. Det var mitt andre besøk til landet som i 1948 fikk nye europeiske koloniherrer, jeg hadde allerede rukket å gå litt i oppløsning av tingenes tilstand. Men entusiasmen og ordene hans har blitt liggende som et ekko i meg, blitt en rustning mot storpolitikkens meningsløshet. Palestina har ingen forsvarshær som kan stå imot atommakten Israels militærstyrker. Men de har kreative kunstnere, og «kunstens kraft er langt sterkere enn en atombombes – i kunstens avtrykk vokser livet, atombombens evige skygger dreper alt».

VEIEN TIL JENIN

Etter to år med koronafravær er jeg tilbake i Palestina. De som venter meg denne søndagen befinner seg i The Freedom Theatre i Jenin Camp. Flyktningleiren huser rundt 16 000 på sin knapt halve kvadratkilometer, og er en av 19 FN-leire inne på Vestbredden. De fleste av disse ble anlagt i årene etter 1948, som en konsekvens av Israels annektering av palestinsk land og fordrivelse av mer enn 750 000 palestinere. Leiren er berømt – eller beryktet, alt etter hvordan en ser det – for sine mange frihetskjemper, og tilsvarende mange martyrer. Under den andre intifadaen, i 2002, ble nesten hele leiren jevnet med jorden av okkupasjonshæren. Fire år senere åpnet den israelske aktivisten Juliano Mer-Khamis og den palestinske frihetskjemperen Zakaria Zubeidi The Freedom Theatre, knapt hundre meter innenfor portalen som ønsker deg velkommen til Jenin Camp. Med det videreførte de arven fra det pulveriserte Stone Theatre, ledet av den israelske aktivisten Arna Mer-Khamis, Julianos' mor.

REVOLUSJONENS LØFTE

Ahmed Tobasi, skuespiller, regissør og dramatikker, samt nåværende kunstnerisk leder for The Freedom Theatre, er født og oppvokst i Jenin Camp. En flyktningleir er ment å være et midlertidig oppholdssted, en trygg havn i en forbigående krise. Men nøkkelen til huset familien måtte forlate i 1948 har gått i arv og henger fremdeles ubrukt ved utgangsdøren i det som ble til en generasjonsbolig for de som venter på å få dra hjem. Flyktningleirene kan ikke bre seg utover sitt tilmålte område, dermed bygges det oppover; nye etasjer på gamle strukturer etter hvert som yngre familiemedlemmer vokser til. Dette gjelder riktig nok ikke Jenin Camp – den ble bygget opp igjen fra ruinene etter 2002. I likhet med majoriteten av palestinske unge menn på Vestbredden har Ahmed vært i israelsk fengsel; 17 år gammel var han frihetskjemper i den andre intifadaen, ble arrestert, og tilbrakte de neste fire årene i et militærfengsel i Negevørkenen. Uten anklager, rettsak eller domfellelse. Da han slapp ut, kom han hjem til ingenting. Men Mer-Khamis og Zubeidi åpnet døren inn til den nystartede teaterskolen på The Freedom Theatre. Ifølge Ahmed selv, reddet teatret livet hans.

Tobasi forteller om dette valget – det å legge ned våpnene til fordel for kunsten – i teaterstykket *The Revolution's Promise*, som han har samskrevet med den engelske dramatiker ZOE LAFFERTY, styremedlem ved teateret. Stykket skal co-produseres av Motforestillinger og vises under

«Vi lever under okkupasjon, bare det å puste blir en politisk handling her.»

HUMAN-festivalen i Oslo, 6.-12. mars 2023. Rammefortellingen er etableringen av The Freedom Theatre i Jenin Camp, der viktige

holdepunkter er arven etter Arna, raseringen av leiren, drapet på Juliano i 2011, de mange arrestasjonene og den endelige israelske fengslingen i 2019 av Zakaria, samt møte med tidligere studenter, som Ahmed. I tillegg presenteres en kollasj av monologer fra kunstnere i hele historisk Palestina og diasporaen; fra poet DAREEN TATOUR i svensk eksil, via skuespiller MOHAMED BAKRI født i Nazareth (dagens Israel, kalt 48-palestiner), til teaterregissør ALI ABU YASEEN i Gaza. Monologene belyser okkupasjonens

Jamal under prøvene på hans første stykke som dramatiker, inne i teatersalen på The Freedom Theatre.

mangefasetterte og brutale absurditeter, hvordan okkupasjonsmakten målrettet forsøker å lamme kunstnerens yringsfrihet. Stykket er en naken beretning om situasjonen i Palestina/Israel, slik den oppleves fra palestinske aktivister, kunstnere og kulturarbeideres ståsted, samtidig som maktthaveres frykt for å miste kontrollen over narrativet blir eksponert. Det er også en hyllest og et manifest over betydningen av kunstnerens frihetskamp. Mot dette konkrete, politiske bakteppet blir de grunnleggende, menneskelige spørsmålene stående i allmenngyldig relieff: Hva gjør livet verdt å leve, hva knytter oss mennesker sammen, og med hvilke midler skal vi kjempe for retten til å eksistere?

Solen er i ferd med å gå ned bak de sorte vanntankene tett i tett på hustakene i Jenin Camp. Heten tvinges i kne av skumringen, en av nabolagets mange katter strekker på bena etter dagens siesta i skyggen. Jeg har kommet helt frem og sitter i bakgården utenfor teateret med en kopp kruttsterk arabisk kaffe i hånden. Juliano Mer-Khamis og Zakaria Zubeidi ser på

meg fra de store veggmaleriene ved inngangen til teatersalen. Daglig leder Mustafa Sheta haster rundt, gjør opptelling av hvem som har og ikke har spist middag, svarer på utallige innkommende anrop, bærer utstyr inn i salen, bistår den hospiterende franske regissøren med tekniske utfordringer på scenen – og sjekker jevnlig om jeg har det bra, samtidig som han beklager at det er «litt travelt her, vi har måttet nedbemanne».

KAMPEN OG KUNSTEN

Det er bekmørkt da Tobasi er ferdig med Zoomleseprøvene. Vi kjører oppover åssiden bak flyktningleiren. Det er ingen gatelys langs den bratte, steinete veien til toppen, men Ahmeds firhjuling baner seg vei uførtroddent. På karrig grunn bygger han et fristed her oppe, høyt over leirens intense smug. Herfra er det utsikt helt til Nazareth og Haifa som ligger på den andre siden av muren som omgir Vestbredden. På klare dager kan en skimte havet. I mørket ser vi derimot bare klynger av lys mot horisonten. «Jeg ble vant til utsikt da jeg bodde på flykt- ▶

Teaterets styreleder, Bilal Al-Saadi, ble arrestert 11. september. Han vil trolig bli holdt i israelsk varetekt i seks måneder uten anklage og dom.

ningmottaket i Rognan», ler han. «Og nordmannen i meg trenger litt plass og alenetid.» Ahmed fikk innvilget asyl i Norge, teaterutdannelse ved Nordic Black Theatre, og ble etter hvert norsk statsborger. I 2013 dro han imidlertid tilbake til Jenin Camp. «Drapet på Juliano var tungt å bære. Og siden Zakaria stadig var ettersøkt og på flukt fra både palestinske selvstyremyndigheter og den israelske hæren, ville jeg hjem for å bidra til å holde teateret i gang.» Lyden av skudd nede fra leiren skjærer gjennom luften og strekker seg opp til vår sofa på kanten av skrenten. «Det er bare guttene som tester våpen», forklarer Ahmed. «Det er for så vidt akkurat derfor jeg måtte hjem; jeg føler meg ansvarlig for å gi dem et alternativt våpen.» Barna i flyktningleiren vokser opp med jevnlig militærinvasjoner, portrettplakater av avdøde gutter og menn henger på veggene rundt om i leiren – noen var frihetskjemper, andre ble drept bare fordi de ble født der de ble. Sønner, brødre, fedre sitter i israelsk administrativ varetekt eller fengsel, ukentlig arresteres både barn og voksne under de israelske nattraidene. Alle har mistet et eller flere familiemedlemmer, venner, naboer og kollegaer. «Jeg var frihetskjemper som ung, selvsagt, det er umulig ikke å reagere på uretten du utsettes for. Sorg, sinne, midlertidighet

og manglende fremtidsutsikter er en eksplosiv kombinasjon. Du vil forsvare dine, være en helt. Jeg støtter frihetskjemperne og deres rett til væpnet motstand, de er viktige for oss av mange grunner. Men jeg vet også hvor den veien oftest ender; i fengsel på ubestemt tid, i rullestol resten av livet, eller med at portrettet ditt klistres opp på martyrenes minnevegg. Kompisene mine ble drept, jeg hadde flaks – teateret fant meg.»

Å velge kunsten kan være vanskelig når familien forventer – og har behov for – at alle bidrar økonomisk til husholdningen. Vanskeligere blir det når inngrodde sosiale koder og kjønnsrollemønstre legger sterke føringer for barn og unges mulighet til å uttrykke seg fritt. Jevnlige militærangrep, arrestasjoner og drap er effektive hindre for samfunnsutvikling. «Hvordan skal vi kunne skape et godt og sunt samfunn når vi hele tiden må kjempe for bare å overleve? Vi er statsløse, okkupasjonen lammer all utvikling, vi blir sittende fast i utdaterte konvensjoner. Også derfor er teaterskolen så viktig; både barn og ungdom får et frirom. De kan ha det gøy, samtidig som de bearbeider traumer og utvikler seg som mennesker gjennom teater. Og vi gir ungdommene verktøy til å utforske sin kunstneriske stemme. Kanskje oppdager de at teateret knytter dem til en global bevegelse; ▷

Veggmaleri av den ene grunnleggeren av The Freedom Theatre, Juliano Mer-Khamis, som ble drept i 2011. Det er ikke avklart hvem som stod bak drapet.

Kunstnerisk leder Ahmed Tobasi inne på ledelsens kontor. Han lærer seg å spille gitar for å slappe av.

THE FREEDOM THEATRE SØKER VENNEFORENING

Les mer om teateret på hjemmesiden thefreedomtheatre.org eller på Facebook. The Freedom Theatre mangler foreløpig egen venneforening i Norge, og søker etter partnere. For mer informasjon om den praktiske betydningen av vennenettverket, kan man kontakte Mustafa Sheta direkte: mustafa@thefreedomtheatre.org

THE REVOLUTION'S PROMISE

En norsk/palestinsk utgave av teaterstykket *The Revolution's Promise* vil co-produseres av Motforestillinger (Marius Kolbenstvedt og Vibeke Harper) og vises under HUMAN-festivalen i Oslo 6.–12.mars 2023. Oppdatert informasjon om utviklingen av prosjektet vil legges ut på motforestillinger.net. Les mer om stykket og bagrunnen for det på *The Revolution's Promise* sin hjemmeside therevolutionspromise.com

kunstnere over hele verden jobber med identitet, menneskerettigheter, maktovergrep, klima ... Vi er en del av en større helhet. Denne erkjennelsen løfter perspektivet, gir livet mening, uansett hvor og i hvilken situasjon du befinner deg.»

Tidligere på kvelden møtte jeg Jamal, en av ungdommene fra leiren som har vært student ved skolen. Spinkel og sjenert, håndtrykket lett som luft. Oppe i åssiden trekker Ahmed frem unggutten som eksempel. «Du syntes kanskje han virket litt bortkommen nå, men du skulle møtt ham for noen år siden! Jamal fant riktignok ikke plassen sin på scenen, han er litt introvert, så i stedet fikk han teste poetiske og skriveføre evner. For bare noen uker siden hadde vi premiere på hans første stykke som dramatiker. Det var stort, han har fått selvtillit, retning og lidenskap i livet. For oss handler det om å bevisstgjøre barn og unge, hjelpe dem til å innse at de faktisk kan velge en egen vei til tross for galskapen som omgir dem. Få dem til å tenke, og dermed eksistere. Jamal er en av de mange grunnene til at The Freedom Theatre er så viktig. Teateret betyr alt, det er alt.»

VERDIEN AV VENNER

Daglig leder Mustafa Sheta vokste opp i Jenin by. Familien hans kommer herfra, og er altså

ikke blant de fordrevne fra palestinske landsbyer annektert av Israel i 1948. Hans arv er dermed en litt annen enn Ahmeds – slektningene venter ikke på å få dra hjem til huset de måtte flykte fra. Men de er like statsløse, like innesperret bak muren. Mustafa var blant barna som fant ly og læring hos Arna og Stone Theatre da Israel stengte skolene under første intifadaen på slutten av 1980-tallet, og har siden hatt en tilknytning til miljøet som The Freedom Theatre vokste ut av. Etter å ha fullført studier i politisk samfunnsvitenskap og journalistikk ved Bir Zeit University i Ramallah, jobbet han i noen år som forsker for FN. I 2015 ble han arrestert, anklaget for å bedrive oppvigleri gjennom styrejobben han da hadde ved teateret. Åtte måneder i israelsk militærfengsel. Straffen kan vel ikke sies å ha vært særlig effektiv dersom hensikten var å få Sheta til å trekke seg vekk; siden 2016 har han fylt ulike posisjoner ved The Freedom Theatre, de siste årene vært ansatt som daglig leder og tilbragt majoriteten av døgnet på jobb. Vi møtes inne på kontoret neste morgen. På veggen bak skrivepulten henger bilder av Che Guevara og Ghassan Kanafani. Mustafa er like travel som kvelden i forveien, nå med å søke etter mulige økonomiske partnere dypt inne

i internettets irrganger. Frustrasjonen henger tungt i rommet. Han forklarer hvorfor: «EU innførte nye betingelser for økonomisk støtte til palestinske organisasjoner i 2020, med krav om at vi tar avstand fra frihetskjemperne og varsler på ansatte som bedriver politisk aktivitet. Ingen godtok disse kravene, naturligvis. Men det ville heller ikke vært mulig for noen å godta dette; til og med jeg har jo vært fengslet! For å fylle kravene deres kan jeg ikke snakke med meg selv en gang. I praksis ber de oss om å slutte å være palestinere; vi lever under okkupasjon, bare det å puste blir en politisk handling her.» Mustafa ler og rister oppgitt på hodet. «Vi måtte si opp og kutte flere stillinger, finne alternative måter å drive på. Nå overlever vi på prosjektmidler og litt støtte fra venneforeningene. Men et teater trenger også driftsmidler; lysriggen og teknikerboden skriker etter en oppgradering. Blant annet.» Mulighetsrommet blir derimot trangere og trangere. Flere europeiske land har innført tilsvarende betingelser; Tyskland, Frankrike, England, og også Norge, har svartelistet boikottbevegelsen. «Europa og USA fremstiller seg selv som demokratiforkjempere. Men hvordan styrkes våre demokratiske rettigheter gjennom fordømmelse av både væpnet frihetskamp og ikkevoldelig motstand mot en okkupasjonsstyrke som fengsler og dreper oss?» Skuffelsen over verdenssamfunnets talløse svik gjennom de siste 74 årene har gått over til en dirrende oppgittethet; det lokale munnhullet *dagen i dag er bedre enn morgendagen* beskriver fremtidsutsiktene. «Jeg husker da Osloavtalen ble underskrevet; det var vill jubel og feiring i gatene. Vi trodde at nå blir vi endelig frie til å bare leve, være vanlige mennesker. Jeg og noen kompisser gikk bort til militærgjerdet og tok de israelske soldatene i hånden: Vi gratulerte hverandre, vi skulle bli naboer. Bestefar deltok ikke i feiringen, han var skeptisk til de fine ordene om fred, mente det var en dødsdom som ble underskrevet i Oslo. Det føles litt i overkant å gi ham helt rett, men jeg kan i alle fall si at vi som feiret tok sørgelig feil: Nok en gang viste det seg at Israel og

«Vi lever under okkupasjon, bare det å puste blir en politisk handling her»

verdenssamfunnet verken overholder løfter eller signerte avtaler. Få dager senere var det militær nedstengning av hele Jenin.» Men landet som ikke er, fins. Folket fins. Og de kan ikke tillate seg privilegiet det er å miste håpet. «The Freedom Theatre har heldigvis støttespillere og venneforeninger over hele verden. Og selv om vi er i en fortvilet økonomisk situasjon nå, er det ikke bare pengestøtte som betyr noe; det er like viktig å kjenne at noen heier på oss, anerkjenner og forstår hva det er vi forsøker å utrette. At noen bekrefter at vi faktisk har rett til å eksistere. Det er i grunnen helt avgjørende for å orke å holde det gående. Og hva skal Jenins barn og unge gjøre dersom vi må legge ned? Jeg frykter det som da vil fylle tomrommet etter oss.»

Noen dager senere, på en fortauskafé i Main Street i Ramallah, spiser jeg lunsj med Khaled Hourani. Han forteller om de lange koronaårene, om hvordan isolasjonen og nedstengningen endret ham. Den optimistiske troen på kunstens revolusjonerende kraft fra 13 år tilbake er blitt noe mattere i glansen. I årene etter 2009 har det vært flere tilløp til både en tredje og fjerde intifada, utkjempet med andre våpen enn kunsten. «Jeg maler, men nå mest for min egen del», sier han og ruller ferdig en sigarett. Men hva med den endelige intifadaen, med kunstens politiske kraft? Khaled er stille en stund, blikket hans følger en rufsete spurv som kretser rundt bordet vårt på søken etter smuler. Så tenner han sigaretten og lener seg fremover. «Selvsagt tror jeg på kunsten. Men alle flammer trenger næring for å fortsette å brenne.» 🇵🇸

VIBEKE HARPER

er kunstner og oversetter, har mangeårig erfaring fra historisk Palestina og driver aktivismeplattformen Motforestillinger sammen med Marius Kolbenstvedt. Hun er del av Palestinakomiteens kulturnettverk.

Line Khateeb

Dag Hoel

Ramzy Baroud

VELLYKKET KONFERANSE I TRONDHEIM

Palestinakomiteen i Trøndelag, LO i Trondheim og omegn og KFUK-KFUM Global inviterte til konferanse om politisk sionisme på Ringve musikkmuseum.

TEKST: KRISTIN FOSS FOTO: KRISTIN FOSS OG SVEIN JOHANSEN

Den på folkemunne noe forvirrende tittelen «Sionist-konferansen» ledet flere til å tro at det var sionister som skulle samles til konferanse 22.-23. oktober på Ringve musikkmuseum. Gudskjelov var ikke dette tilfelle, men hadde det vært slik skulle vi stilt like mannsterke. I underkant av hundre personer fra vårt landstrakte land møtte opp for å høre en imponerende liste med foredragsholdere; Eitan Bronstein, leder av den israelske organisasjonen De-Colonizer, leder av Palestinakomiteen i Norge, Line Khateeb samt forfatter og filmprodusent Dag Hoel på lørdag, mens Ramzy Baroud, palestinsk redaktør, mediekonsulent, forfatter med mer og Ebba Wergeland loset oss gjennom søndagen, som ble avsluttet med en paneldebatt hvor Dag Hoel igjen tok aktiv del. Alle innledningene som blir omtalt under, kan for øvrig sees på facebooksidene til Palestinakomiteen i Trøndelag.

OPPKLARENDE OG INTERESSANT

Sionisme er et ord skydd i norsk media, og de fleste nordmenn har dermed ikke kjennskap verken til ordet eller ideologien. Mange Palestina-aktivister i Norge bruker ordet flittig i diskusjoner og kommentarfelt. Men det hersker fortsatt tvil om hva sionisme faktisk betyr og hva det innebærer, og derfor var det mange som så frem mot en oppklarende og interessant helg på Ringve Museum. Bronstein åpnet med å fortelle litt om sin personlige bakgrunn og hvordan han endte opp i Israel sammen med sine argentinske foreldre. Begge var kommunister som ønsket seg del av den tilsynelatende sosialistiske bevegelsen som hadde oppstått i Midtøsten. I tillegg til verdifulle innblikk i en nokså typisk historie, fikk vi også se aksjoner fra aktivister i dagens Israel, og eksempler på hva israelske jøder gjør for å opplyse sine medborgere om den pales-

tinske katastrofen kjent som Nakba. Et viktig poeng Bronstein avsluttet med, som kanskje er ukjent for mange og som er fullstendig blokkert i media, er at det de siste 10 årene har vært større utvandring av jøder fra Israel, enn innvandring.

INFORMATIVT OG VIKTIG

Line Khateeb gav oss et innblikk i sionismens historie og ideologi frem til i dag. Vi fikk høre om den «nye jøden» som skulle homogeniseres og kolonisere «et land uten et folk, for et folk uten et land». Vi ble fortalt om hvordan sionister reiste Europa på kryss og tvers for å mobilisere jøder til ideen om et sosialistisk eventyr i Midtøsten og hvordan økende antisemittisme i Europa var en medvirkende faktor i sionismens «suksesshistorie». Blant annet stengte USA sine grenser for europeiske jøder på 30-tallet og drev dermed et større antall mot Palestina.

Sionisme er ideen om at Israel er og skal være en jødisk stat, men samtidig et demokrati. Khateeb belyste absurditeten i et informativt og viktig innlegg.

UNDERHOLDENDE OG FORUROLIGENDE

Mange har lest Dag Hoels vittige og vanvittige bok om norske og amerikanske kristensionister; «Armageddon Halleluja», eller sett en av hans dokumentarer på NRK. Hoel er en lun og varm taler, som frembrakte mye latter og humring blant publikum. Til tross for et svært underholdende og til tider lystig foredrag, så fikk vi også et foruroligende innblikk i et mørkt hjørne av norsk religiøs ekstremisme. Blant kristensionistene er det også forskjellige forestillinger om hva, hvorfor og hvordan, men felles er ideen om at Bibelen beviser jødisk eierskap over landområdet i Midtøsten og at jødene er Guds utvalgte folk. Mer foruroligende er den kristensionistiske lengselen etter krig; Armageddon. I mange kristensionisters fremtidsversjon skal Israel være sentrum for tredje verdenskrig, som skal lede til vår død, deres overlevelse og Jesu tilbakekomst. Mange kristensionister vil derfor aktivt motarbeide forsøk på å oppnå fred. Deres mål er at «profetiene» skal fullbyrdes, og disse fullbyrdes kun ved krig. Boken anbefales på det aller varmeste. På kveldstid samlet både deltakere og foredragsholdere seg på en av Trondheims mange restauranter for god mat og hyggelig samvær.

ORD TIL ETTERTANKE

Søndag ble åpnet med et kort og underholdende innblikk i Ringve Musikk museums historie, som en liten kulturell frokost, før vi gikk videre til helgens kanskje mest engasjerende foredrag fra den palestinske mediekjenneren Ramzy Baroud. Med skreddersydd dress og våkent blikk fengslet Baroud publikum med dagsferiske nyheter fra den palestinske motstandskampen på Vestbredden. Den Nablus-baserte motstandsgruppen «The Lions Den» har fått liten eller ingen omtale i norsk media, men gjennom Baroud fikk vi høre om en samlende massemobilisering blant palestinske fraksjoner i Øst-Jerusalem, Vestbredden og i Gaza, og i den palestinske diasporaen. Til ettertanke påpekte Baroud svakheter i den vestlige solidariteten til Palestina: Hvordan vi, i motsetning til aktivister og politikere i afrikanske og sør-amerikanske land, inntar en bedrevitende holdning hvor vi skal «forklare» for palestinere hvordan de best skal bedrive sin motstandskamp.

Vi skal ikke glemme den jødiske antisionismen, og dette minte Ebba Wergeland oss på. Jødedom er ikke det samme som sionisme, og sionisme er ikke det samme som jødedom. Med god fortellerevne ble vi kjent med flere grupperinger og jødiske personer som aktivt motarbeider sionismen og også jødiske grupper utsatt for rasisme av sionister.

Helgen ble avsluttet med en samtale mellom Wergeland, Hoel, Baroud og publikum. 🇲🇪

Baha Hilo er vår faste guide på ungdomsturene.

SOMMERENS UNGDOMSTUR TIL PALESTINA

Etter to år hvor koronaen gjorde det umulig, kunne vi igjen arrangere ungdomstur til Palestina.

TEKST: MORTEN SORTODDEN

Etter at koronapandemien hadde stukket kjepper i hjulene de to foregående årene, kunne vi endelig arrangere ungdomstur til Palestina igjen. Det ble en innholdsrik tur med mange inntrykk, og for enkelte av deltakerne ble den ekstra spesiell.

NYE INNSLAG

Som vanlig var det To be There ved Baha Hilo som var arrangøren vår. Baha har vært i Norge og kjenner både Palestinakomiteen og den politiske situasjonen når det gjelder solidaritetsarbeid i Norge godt. Vi bodde i Beit Sahour utenfor Betlehem under hele oppholdet, men reiste rundt og besøkte mange spennende steder. Beit Sahour er for øvrig en av de palestinske byene med kristent flertall, og der mange norske menigheter har vennskapsmenigheter. I år besøkte vi flere organisasjoner og Arafat-museet i Ramallah, samt beduinene i Jordandalen som fører en

«Leen og Shakib som er palestinske hadde aldri vært der før»

kamp for å få vann til å dyrke jorda. Vi besøkte også Jayyous, der Palestinakomiteen har et prosjekt, og en rekke andre steder. Nytt av året var et besøk hos beduinene i Negev, som får færre og færre rettigheter til jorda si.

For min egen del som reiseleder var det også nytt at vi hadde palestinske ungdommer med, søsknene Leen på 18 og Shakib på 15. Deres familie kommer opprinnelig fra Haifa, så de hadde selvfølgelig lyst til å reise dit, og se og oppleve stedet familien kommer fra.

UT PÅ EGENHÅND

Leen og Shakib bestemte seg for å forlate gruppa og det oppsatte programmet for en dag og dra til Haifa, og jeg var den heldige som fikk være med. Det ble en veldig spesiell dag, spesielt fordi jeg har reist mye i Palestina og Israel, men er helnorsk. Leen og Shakib som er palestinske hadde aldri vært der før. Samtidig fikk de med seg mye jeg ▷

Hele gjengen samlet utenfor Jerusalem.

Nydelig palestinsk arkitektur

BLI MED PÅ VÅR NESTE TUR

Hver sommer arrangerer vi studietur for ungdommer i skolens ferie. Turen er subsidiert av Palestinakomiteen og du betaler en egenandel. Man kan også søke sitt lokalg for ekstra støtte til å dra på tur. Bli med oss neste sommer! Les mer på paalestinakomiteen.no/studietur for mer informasjon.

Gatelangs i trange smug i Betlehem.

Vi reiser i egen minibuss rundt på Vestbredden. Legg merke til T-skjorta til Baha!

På besøk hos beduiner i Jordandalen.

selv gikk glipp av, siden de kan språket. Vi tok en buss fra Betlehem til Jerusalem, hvor vi byttet til tog. Toget var veldig moderne og stasjonen var helt ny, så det ble en veldig kontrast fra Betlehem og bussen. Kontrasten ble enda større da Shakib og Leen kommenterte det, og snakket om hvordan Israel omformer landet deres, og hvordan landet de har tatt fra palestinerne blir annerledes og moderne.

FØRSTE GANG I EGET LAND

I Haifa og Akko ble vi tatt med rundt av en palestinsk guide som er med i en historisk forening, men først dro vi ned til stranden og havet. Der nede var det stille og rolig, og vi hørte bare bølgenes brus. Leen og Shakib begynte å samle skjell og fine steiner, og fylte sand på flasker. Jeg spurte hvorfor de ville ha med så mye, og da sa de at det var jo til familien, mor, far, tante, bestemor og alle de i familien som aldri har vært der - som aldri har vært i landet de kommer fra.

«Da forstod jeg at denne turen betød noe annet for Leen og Shakib enn meg»

Da forstod jeg at denne turen betød noe annet for Leen og Shakib enn meg. De var de første i sin familie som var tilbake der familien deres ble jaget fra, og måtte flykte. De var de første som kunne se det stedet de kom fra og som egentlig er deres.

SPEIELT PERSPEKTIV

Jeg har vært i Palestina flere ganger de siste 20 årene. Et halvt år i Gaza da den andre intifadaen begynte, på kriseteam i Jenin etter massakren, og ikke minst har jeg besøkt og bodd sammen med palestinske flyktninger i Libanon.

Men ingenting av dette har vært så viktig og meningsfullt for meg som å være med Leen og Shakib til Haifa, og landet deres. Dette ble en veldig spesiell og fin dag for meg som jeg alltid vil huske, og det å ha to palestinske ungdommer med på denne turen ga oss et helt spesielt perspektiv, og i ettertid kjennes det som et stort privilegium. 🇵🇸

Shakib og Leen på
stranden i Haifa.

DRAUMEN OM PALESTINA VART SANN

For 15 år gamle Shakib og søstera Leen ble besøket i Palestina eit minne for livet – av fleire grunnar. Her fortel Shakib sjølv om turen.

TEKST: SHAKIB BADR, 15 ÅR

Me vil gjerne fortelje om drøymeturen vår til Palestina. Alt starta med at eg og søstera mi Leen blei engasjert i Palestinakomiteen. Det starta med ein spøk om at me skulle prøve å melde oss på studieturen sjølv om me hadde ein sterk følelse at dette kjem til å bli vanskeleg å få til. Kanskje Palestina berre er ein draum? Me har alltid blitt fortalt av familien og folk rundt oss at det å besøke Palestina er umogleg og aldri kjem til å skje. Ein av grunnene er at me ikkje har riktig pass. Det å reise til Palestina for oss palestinarar som er født i nabolanda eller andre plasser i verden, er som å vinne i eit lotteri. Palestina har alltid vore i vårt hjarte og heimen som me kan aldri gløyme.

VONDE INNTRYKK

Eg og Leen er begge født i Damaskus i Syria og har flykta derfrå til Norge. Me har budd i Norge så lenge no at me har norsk statsborgarskap og det gjer det lettare for oss å reise inn og ut frå dei fleste landa i verden. Sommaren 2022 bestemte me oss for å prøve å besøke Palestina for første gong. Det klarte me, og det er me kjempetakknemlege for. Me er også kjempetakknemlege for å være dei første i familien vår til å besøke Palestina etter fleire år med okkupasjon som nektar oss inngang og som dessverre framleis eksisterer.

Det var kjempetrist og vondt for oss å sjå korleis me blei behandla på flyplassen i Tel Aviv. Korleis våres land og kultur blir stelt heile tiden og blir brukt som om det er ein del av Israel. Det er kjempvondt for oss å sjå forskjellsbehandling, rasisme og okkupasjonen. Me besøkte fleire plasser i Palestina, både Vestbredden og dei okkuperte områdene utanfor dei palestinske grensene. Haifa er vår landsby, det er der vår familie kjem ifrå, og plassen dei flykta frå da okkupantane bestemte seg for å ta over Palestina. Haifa ligg nord i Palestina, ved kysten til Middelhavet. Haifa er dessverre ein del av dagens Israel og er kontrollert av okkupantane.

ENDELEG!

Ein av reiseledarane som var med oss på studieturen heiter Morten. Morten er ein kjempeskjekk person å være med. Hyggeleg, morosam, kul og man kan ha opne, kjekke samtaler med han. Morten bestemte seg for å gjere den beste

avgjersle noensinne og det var å følge meg og Leen til Haifa. Vi blei begge kjempeglade og overraska over at me faktisk endeleg kunne gjere det me alltid ville. Målet var å gå rundt å sjå korleis okkupasjonen har påverka landet, lære nye ting, besøke ulike plasser, ete den gode maten og sjølsagt kose oss saman med Morten. Me var så spente til å fortelje alt me har gjort og sett til familien vår, som aldri har vært der i livet sitt.

ENORME FØLELSAR

Den dagen reiste me frå Betlehem og vidare til Jerusalem og så tok me tog til det okkuperte Jaffa. Me byttet tog i Jaffa til eit som tok oss vidare mot nord og til Haifa. Da me gjekk ut av toget og endeleg var framme så blei me begge storma av enorme følelsar inni oss. Glade, overraskande, lykkelege følelsar over heile kroppen. Det kjentest som ein drøym å være der. Det var så fint, grønt, fine strender og fine plasser å besøke. Det var kjempevanskeleg å ikkje grine frå starten sidan alt skjedde på ein gong og ikkje følt ekte i det heile tatt. Me gjekk ut av togstasjonen og der venta ein snill palestinsk mann som budde i Haifa og som skulle vise oss rundt.

«Det kjentest som ein drøym å være der»

Han hadde ein bil med seg og med den kørde han oss rundt i Haifa. Me besøkte dei fine strendene langs kysten, Bahai garden og fleire andre steder. Heilt uventa spurte han snille mannen oss om me ville bli med å køyre til nabobyen Akka, og me sa sjølsagt ja. Denne delen var ikkje planlagt eller ein del av

turen, men det var uansett ein kjekk og fantastisk oppleving. Før me kørde vidare til Akka så gjekk eg og Leen og plukka skjell langs kysten og samla sand i flasker for å ha det som minne. Planen var å dele dei tinga med familien vår som aldri har fått sjansen til å være her. Da det var gjort, kørde me mot gamlebyen Akka. Me gjekk rundt i gamlebyen, spiste god mat, såg på gamle bygningar og folk som kørde båtar over alt. Det var heilt fantastisk å være der og oppleve ein så vakker plass som denne.

Igjen! Palestina kjem alltid til å være i vårt hjarte uansett kva som skjer. Me kunne ha fortelt så mykje meir og i detaljer men det ville ha tatt oss kjempelang tid, så med dette takker me Palestinakomiteen for denne fine turen og alle dei kjekke menneskjene som var med. Tusen takk for at me fekk være med å oppleve Palestina for første gong. 🇵🇸

Haram al-Sharif

Gatelangs i Haifa

HVILKEN RASIST FIKK FLEST STEMME?

Valget i Israel stod mellom den sionistiske høyresiden og den ekstreme sionistiske høyresiden. Hvordan vil utfallet påvirke palestinerne?

TEKST: LINE KHATEEB FOTO: 970.COM

Ekstremistene fikk flertall etter det siste valget i Israel. Hva vil så resultatet bety for palestinerne? Syv millioner palestinere lever under israelsk kontroll. Kun 1,8 millioner av dem har statsborgerskap og kan si hva de mener om staten som styrer dem.

INGEN STEMMERETT

I Øst-Jerusalem, som har vært annektert i 55 år, lever 400 000 palestinere under israelsk kontroll, men uten rett til å stemme og bestemme over egne liv. Hverken Norge eller internasjonal lov anerkjenner Israel sin rett til kontroll over byen, likevel er dette realiteten de har levd med i 55 år. Den samme politikken har stått, uavhengig av hvem som styrer Israel.

Med Yair Lapid som statsminister i Israel, hadde palestinere på Vestbredden i oktober den dødeligste måneden siden 2005. I Øst-Jerusalem ble flyktningeleirene Anata og Shufat stengt av og 300 000 mennesker var beleiret i en uke. Dette er nabolag i Øst-Jerusalem som er adskilt fra resten av byen sin bak en mur. Mange av innbyggerne har såkalt Jerusalem ID-kort. Det betyr at de lever under israelsk styre i en annektert by og har israelsk id-kort, men kan ikke stemme og definitivt ikke bevege seg fritt. Tilgangen til deres nabolag bestemmes av hvorvidt okkupanten

holder veisperringen åpen eller ikke. Kan det bli verre enn det er i dag?

EKSTREME SIONISTER

Under valgkampen har den høyreekstreme rasisten Itamar Ben Gvir, leder for partiet Otzma Yehudit (Jødisk Styrke), oppmuntret til vold mot palestinere. Under et fremstøt i valgkampen dro han til et palestinsk nabolag i Jerusalem, trakk frem pistolen sin og sa til politiet: «Hvis de kaster stein, skyt dem!» Felleslisten han stilte til valg på, Religiøs sionisme, fikk 14 av 120 seter i det israelske parlamentet. Hva vil skje om Ben Gvir blir sikkerhetsminister i en ny regjering?

Israel har hatt fem valg på vel fire år. De klarer ikke å danne en flertallsregjering som varer. Konsekvensen av de stadige valgkampene er at trakasseringen, volden og fordrivelsen av den palestinske befolkningen har økt i omfang. Det synes i antall angrep fra israelske bosettere og den israelske hæren. I fjor ble 15525 personer skadd av okkupasjonsstyrkene på Vestbredden. Så langt i år er 9279 palestinere skadde mens 165 er drept, av dem 34 barn.

KORRUPSJON OG YTRE HØYRE

Netanyahu er kjent for å være både kynisk og brutal, og er tiltalt for korrupsjon. Han har så langt klart å trenere rettsprosessen mot seg og

Itamar Ben Gvir får troilig en plass i den nye regjeringen ledet av Netanyahu.

som ny statsminister vil han igjen slippe unna. Netanyahu er også mannen som stod nær ledere som Trump, Urban, Modi og Jair Bolsonaro i sin regjeringstid. Han fikk i stand Abraham-avtalene mellom Israel og en rekke autoritære arabiske regimer. Dette er ikke fredsavtaler som vil føre til at den israelske okkupasjonen opphører, men store handelsavtaler som sikrer regimene i gulfen tilgang til israelsk overvåknings-teknologi og våpen. Ingen av dem er interessert i demokrati eller menneskerettigheter.

APARTHEID OG BRUDD PÅ INTERNASJONAL LOV

I dag bor det like mange israelske jøder som palestinere mellom Jordanelven og Middelhavet. Samtlige lever under israelsk kontroll, fem millioner palestinere på Vestbredden og Gaza under militær okkupasjon. De er prisgitt israelske ledere sin politikk og har ingen kanaler for å påvirke den. Valgkampen i Israel har i liten grad handlet om hva som skal skje med den okkuperte befolkningen og potensialet for en palestinsk stat. Dette er heller ikke noe Netanyahu kommer til å prioritere. I stedet frykter både palestinere med israelsk statsborgerskap og de under okkupasjon at hatprat og oppfordringer til vold mot palestinere vil få mer legitimitet. Det samme vil

gjelde de ulovlige koloniene på Vestbredden.

Den eneste måten å stoppe det sionistiske koloniseringsprosjektet er med sanksjoner og handlinger som viser at Israel holdes ansvarlig for brudd på folkeretten og menneskerettigheter. Både Netanyahu og Ben Gvir vil protestere høylytt, men det er lov å håpe at deres voldsforherligelse og dehumanisering av palestinere vil få flere i Europa og USA til å våkne. Dokumentasjonen har fantes i flere tiår. Det er ikke for sent å stå opp for at internasjonal lov skal være førende prinsipper, også når forbryterne er nære allierte av vesten. Så langt har hverken Norge, EU eller USA villet holde Israel ansvarlig for statens alvorlige brudd på internasjonal lov. De siste årene er det kommet en rekke rapporter som dokumenterer at Israel er skyldig i forbrytelser mot menneskeheten, fordrivelse og apartheid.

«*Hvis de kaster stein, skyt dem!*»

Etter 55 år er okkupasjonen blitt permanent. Den er ulovlig og et instrument for å ta over mer palestinsk land, noe europeiske ledere er fullt klar over. Stemmer som taler for at hele det historiske Palestina bør være en del av en jødisk stat har fått langt flere representanter etter det israelske valget. Spørsmålet er om dette vil ha noe å si for Vestens relasjon til Israel. 🇮🇱

Kronikken stod på trykk i Klassekampen 05.11.22

Signering av den da hemmelige Oslo-avtalen i Parkveien i 1993.

Artikkelforfatter Eitay Mack er svært kritisk til rollen Norge har inntatt etter Oslo-avtalen.

TEKST EITAY MACK FOTO: FAKSIMILE FRA POLITIET

De siste årene har Israels statsarkiv frigitt dokumenter som viser at mellom 1948 og 1967 solgte Israel våpen og militær trening til diktaturer og udemokratiske regimer, eller stater hvor det var borgerkrig. Formålet var å kjøpe stemmer i internasjonale forum hvor palestinske flyktninger var et tema. Ifølge de frigitte dokumentene, begynte Israel å selge våpen til regimer som utførte grusomme handlinger som brøt med internasjonal lov. Dette ble gjort for å kjøpe stemmer i internasjonale fora der forslag om at Israel måtte gjøre en ensidig tilbaketrekking fra Vestbredden og Gazastripen var oppe til avstemning. Israels posisjon var at landet ikke skulle måtte gjennomføre en slik ensidig tilbaketrekking, men at enhver tilbaketrekking skulle skje som følge av forhandlinger og fredsavtaler.

Siden 1948 og frem til i dag har israelske våpen, overvåkningssystemer og militær kunnskap blitt brukt i folkemord, forbrytelser mot menneskeheten, krigsforbrytelser og grove brudd på menneskerettighetene over hele verden.

EVIG STATUS QUO

Mesteparten av verden forstod at Israels valg om å nekte å trekke seg tilbake fra de okkuperte palestinske territoriene kun var en unnskyldning for å skape en endeløs rekke med forhandlinger og fredsavtaler, for på den måten å opprettholde status quo til evig tid. Enkelte land valgte imidlertid å ignorere dette faktum. Blant de mest prominente landene var USA, Tyskland og Norge, som alle hadde sine grunner.

Ifølge dokumentene fra det israelske statsarkivet, ble forholdet mellom Norge og Israel sementert på femti- og sekstitallet. Blant annet var Norge fascinert av det israelske arbeiderpartiet, som man mente hadde de samme sosialistiske verdiene som Norge. Norge ønsket ikke å holde Israel ansvarlig for nakbaen, ignorerte det preserende behovet for å løse det palestinske flyktningproblemet, og overså det faktum at palestinerne innenfor 1948-grensene til Israel frem til 1966 levde under et militært regime som krenket deres menneskeretter og borgerretter.

FATAL AVTALE

En viktig milepæl når det gjelder forholdet mellom Norge og Israel skjedde få måneder etter massakrene i Sabra og Shatila, da Norge for første gang vedtok å kjøpe våpen fra Israel, og selge olje til landet. En annen viktig milepæl fant sted på nittitallet, da Norge ble en av de fremste forkjemperne for forhandlingene i Oslo, som førte til Osloavtalen. Fra et palestinsk synspunkt hadde avtalen to viktige konsekvenser. For det første ga man, uoffisielt, avkall på de palestinske flyktingenes rett til å returnere. Norge hadde ingen innvendinger mot dette siden de norske myndighetene, ifølge dokumentene som er frigitt, i tiår hadde hatt den innstillingen at de støttet en fredsavtale på basis av en tostatsløsning, på den betingelsen av Israel ville kunne fortsette å eksistere uten forandring. Den andre konsekvensen av avtalen var at territoriene på Vestbredden og Gazastripen fysisk og politisk ville bli organisert slik at Israel hadde en permanent militær tilstedeværelse der, med all bevegelsesfrihet for innbyggerne mellom de to områdene styrt av Israel, mens man innad på Vestbredden opprettet *bantustaner* – områder for palestinere hvor de palestinske selvstyremyndighetene har en viss kontroll (banustan er navnet på «reservatene» for svarte innbyggere i Sør-Afrika under apartheid-regimet).

ETNISK SEGREGERING

Den sør-afrikanske *Sannhets- og forsoningskommisjonen* brukte mye tid på banustanenes rolle i apartheid-systemets undertrykking i sine undersøkelser og rapporter. Bantustanene var selve kjernen i den sør-afrikanske regjeringens raseseparasjonspolitik. Siden sekstitallet ble millioner av afrikanere tvangsflyttet til bantustanene, og mellom bantustanene (ved å forandre grensene mellom dem). Rent fysisk sett lyktes apartheid-regimet med sin plan for å segregere befolkningen basert på rase og etnisitet, men fra et politisk økonomisk og sikkerhetsmessig synspunkt var ikke bantustanene separate enheter, men marionett-stater styrt av Pretoria. Om lag

90 prosent av palestinerne på Vestbredden lever i de palestinske selvstyremyndighetenes bantustaner i Område A og Område B.

Giverland som Tyskland og Norge ville møtt politisk motstand dersom de overførte penger direkte til Israels militær-regime. Det palestinske selvstyret løser dette problemet – gjennom selvstyremyndighetene kan man indirekte finansiere det israelske apartheidregimet. Sikkerhetsstyrkene til selvstyremyndighetene har ikke bare som formål å hindre utbrudd av omfattende motstand og opprør fra palestinerne, slik man så i Sør-Afrika på åttitallet, men skal også hindre fremveksten av konkurrerende politiske krefter som ønsker å gå bort fra Oslo-avtalen og kreve en annen måte å få slutt på uretten som begås mot det palestinske folket, og ikke minst palestinske flyktinger.

«Norge ønsket ikke å holde Israel ansvarlig for nakbaen»

TVIHOLDER PÅ OSLO-AVTALEN

For å forstå hvordan Norge har blitt en sterk tilhenger av Oslo-avtalen, og dermed også en av det israelske apartheidregimets største støttespillere, i så stor grad at selv om det ikke hadde vært en eneste palestinere igjen i Palestina ville Norge fortsatt å støtte Oslo-avtalen, er det avgjørende at man forstår hva som ligger bak. Forhandlingene som endte i signeringen av Oslo-avtalen foregikk på samme tid som man i Norge diskuterte om man skulle søke om EU-medlemskap, før det i 1994 endte med en folkeavstem-

EITAY MACK

Israelsk advokat og aktivist basert i Oslo og Jerusalem, jobber med menneskerettigheter. Representerer palestinere i anliggende mot Israels sikkerhetsstyrker, og jobber med å sette søkelys på Israels militære samt diplomatiske relasjoner rundt omkring i verden.

ning hvor man landet på å avstå fra å søke. I tillegg var fundamentet i Norges utenrikspolitikk, ifølge dokumentene i det israelske statsarkivet, at man som et lite land skulle jobbe for å styrke forholdet til USA, innta en lederrolle i NATO og generelt i Skandinavia, og beholde en uavhengig oljepolitikk uten internasjonal innblanding. Dokumentene fra Israels arkiv viser at i løpet av årene med forhandlinger frem mot Oslo-avtalen, innså den norske regjeringen at olje-eventyret hadde en negativ effekt på annen norsk industri, og at selv skipsverftene, som tidligere hadde vært et flaggskip i norsk industri, ble flyttet til Øst-Europa av økonomiske grunner.

Kort fortalt ga Oslo-avtalen Norge en mulighet til å oppgradere sin uavhengige, internasjonale status langt utover det man forventer av et land med Norges innbyggertall og ressurser, uten å bli med i EU, og slik oppnå økonomiske og diplomatiske fordeler – alt på ryggen til det palestinske folk.

KOLONIALISTISK VERDENSSYN

Med dette bakteppet er det ikke overraskende at Norges utenriksminister Anniken Huitfeldt ankom Israel og Palestina i mars 2022 for å snakke om fredssamtaler – fredssamtaler som sluttet å eksistere for flere år siden. En måned tidligere hadde Sveits besluttet å trekke støtten til Geneva Initiativ-prosjektet, et viktig samarbeid mellom israelske og palestinske aktivister som jobbet for en tostatsløsning. Det sveitsiske utenriksdepartementet forklarte at det «jevn-

lig vurderer sine engasjement og forpliktelser for å sikre at de sveitsiske skattebetalernes penger brukes på en målrettet og optimal måte.» En ekstern granskning ga en tydelig konklusjon: Selv om prosjektet var viktig og effektivt til å begynne med, hadde effekten og innvirkningen avtatt. Det ble også påpekt at prosjektet var mindre relevant i dagens politiske klima: «Enkelte aktører føler at prosjektets grunntanke ikke er forankret i dagens virkelighet. Det mangler også politisk støtte, både i Israel og i det palestinske territoriet.»

«Hvorfor forstår Sveits det som Norge ikke greier å innse?»

Hvorfor forstår Sveits det som Norge ikke greier å innse? Siden Norge har en egeninteresse av Oslo-avtalen og fredssamtalene, vil Norges regjering fortsette å støtte dem, om Anniken Huitfeldt så må sitte i et rom alene og snakke med seg selv. Med tanke på at Norge etablerte et nykolonialistisk system i Palestina, som tjener landets egne diplomatiske og økonomiske interesser, er det slett ikke overraskende at regjeringen i budsjettforslaget for 2023 foreslo å ikke støtte organisasjoner som støtter BDS-kampanjen (*Boycot, Divestment and Sanctions*) mot Israel.

Uansett hvilket standpunkt man har til BDS-bevegelsen, tyder dette på et kolonialistisk verdenssyn. Norge er ikke fornøyd med å hjelpe Israel med fysisk å kontrollere det palestinske folket, nå ønsker landet også å kontrollere hva palestinerne kan si og tenke.

NORGE EN DEL AV PROBLEMET

For at Norge skal kunne bli en del av løsningen for Palestina, må vi først forstå hvor stor del av problemet Norge er. Neste år er det 30 år siden Oslo-avtalen, og det hadde vært på sin plass å opprette en norsk undersøkelseskomisjon som ser nærmere på landets engasjement i Palestina. Undersøkelseskomiteen bør ta for seg alle Norges sikkerhetsmessige, diplomatiske og økonomiske bånd til Israel, samtaler og avtaler som ble gjort mellom de to landene bak kulissene, samt hvor det faktisk ble av de norske skattepengene som havnet i Palestina, og om de bidro til undertrykkelse og apartheid eller ikke.

Det palestinske folket burde ikke bli offer for de egosentriske interessene til andre nasjoner og land, spesielt ikke de landene som ser på seg selv som opplyste og velinformerte. 🇵🇸

Anniken Huitfeldt burde se mot Sveits, mener artikkelforfatter Eitay Mack

GI EN GAVE TIL PALESTINAKOMITEEN!

VIPPS TIL #111340
eller gi direkte på våre nettsider
palestinakomiteen.no

*Vårt arbeid drives av inntekter fra medlemskontingent
og gaver fra enkeltpersoner og organisasjoner.
Styrk vår stemme for palestinerne rettigheter.
Gi en solidarisk julegave med ønske om
et fritt Palestina!*

*Ta kontakt på post@palestinakomiteen.no for å få
tilsendt et kort, eller finn en utskriftsvennlig versjon
på nettsidene våre som du kan gi i julegave!*

Kjære

MED ØNSKE OM
ET FRITT PALESTINA!

Pengegaven på
.....
går til å styrke arbeidet
for Palestina og gi
palestinerne en stemme.

Med vennlig hilsen
.....

Takk for støtten til vårt arbeid!
Palestinakomiteen.no

Sliman Mansour Solme 1978.

Romersk
hovedport
til byen Tyr.

Ei reise i LIBANON

I palestinske flyktningleirar i Libanon vert man teke imot med varme og gjestfriheit, av folk som lever under sær vanskelege forhold.

TEKST: ARNE APOLD FOTO: PETTER HUNSTAD

I oktober var eg med på ein ni dagar lang tur til Libanon, i regi av Palestinakomiteen. Det følgjande er ei lett redigert versjon av oppdateringar eg la ut på Facebook.

DAG NULL

Reisebyrået melder at eg har fått ein gjennomgåande billett, at eg berre treng å sjekke inn i Bergen. Resten av turen, Oslo - Istanbul - Beirut, skal kofferten leve sitt eige liv. Men kan eg vere trygg på at bagasjen min er framme i Beirut når eg landar natt til laurdag? Eg pakkar toalettsaker, det mest nødvendige i handbagasjen. Min betre halvdel følgjer meg til Flesland, ho er den som plar ordne når vi står med ei stripe frå den

automatiske innsjekkinga og lurar på kva som skal festast til koffertar og kva lapp vi skal ha om no bagasjen ikkje kjem fram (vi har elles hatt nokre diskusjonar om slikt og, gjennom åra). Eg lovar henne ei flaske god libanesisk vin når eg er tilbake måndag om ei veke.

DAG 1

Bagasjen kom fram. Rundt klokka halv fire på natta har eg fått tildelt rom 210. To minutt seinare står eg ved rom 201 og lurar på kvifor nøkkelkortet ikkje verkar. Besøk i flyktningleiren Bourj el Barajneh. Orientering om leiren, vandring i tronge gater. Eg har vore i andre flyktningleire i Palestina.

Noko går att: Fantastisk oppdekking trass dei vanskelege forholda folk lever under. Og at nokon freistar organisere, gjere noko for at ikkje håpløsheten skal ta overhand. Leiren har eksistert sidan 1948, til like med mange palestinske flyktningleirar. Håpet er det einaste vi har, seier dei. Vi kan ikkje gje opp håpet. Palestinarar som flykta rundt 1948 har tatt vare på nøklane til husa sine, vert det sagt. Draumen om ein gong å reise attende. Seinare byvandring i Beirut. Trøtte bein.

DAG 2

Vi er turistar. Tur til oldtidsbyen Byblos. Lønsj. Det skal verte eit av desse måltida som strekk seg over to timar, eit måltid der du etter fleire ulike rettar er mett. Er du på besøk hjå beduinar, må du vippe med koppen på ein bestemt måte for å vise at du ikkje ønsker påfyll av kaffi, ifølgje ein historie eg ein gong fekk fortalt. Vi har ingen kopp å vippe, men det ligg mat att på tallerkenen når vi endeleg bryt opp. Seinare besøk i kalksteinsgrottene i Jeitta. Vi får ikkje lov å fotografere og dei to grottene er langt meir fascinerande enn kva eg kan beskrive med ord. Dei skal vere kanskje 6 millionar år, men vart først oppdaga i 1836 og 1958. Vi syg til oss inntrykk, lagar kanskje våre egne bilde. Undervegs i vandreturar i grotta tenkjer eg på kva eg skal skrive her. Det eine som slår meg er at Libanon er meir, så mykje meir.

DAG 3

Vi er 17 i turfølget, inkludert to turleiarar. Palestinakomiteen arrangerer turen som har eit program som kan vere stramt, men som og inneber så mykje meir enn vi kunne sjå på eiga hand. I dag eit møte med leiaren for ein sivil organisasjon Palestinakomiteen samarbeider med, ei generell orientering. Så flyktningleiren Shatila, etter det eit møte med PLO sin ambassadør til Libanon. Lønsj i ein annan flyktningleir (nei, flyktningleirar er ikkje like, like lite som menneske er). Eit møte med den norske ambassadøren i kveldinga. På ny skal vi hugse namn som Tel al Zataar (1976), Sabra og Shatila (1982), Bourj el Barajneh (1986) Historier om beleiring, utsveltning,

massakrar, historier som er for omfattande til å fortelje her. Folk snakkar ikkje nødvendigvis så mykje om det, dei har dagen i dag og dagen i morgon å tenkje på. Men dette er deler av historia til dei palestinske flyktningane i Libanon. Av historia til det palestinske folket.

DAG 4

Økonomien er i krise. For eit år sidan betalte libanesarar 20 000 lire for ein dollar, no kostar dollaren 40 000 lire. Det inneber at alle varer kjøpt frå utlandet har blitt dobbelt så dyre. Har du pengar, så bruk dei i dag. I morgon er dei mindre verd. Korleis klarar folk seg?

Ein lege i ei leiande stilling tente tidlegare 4500 dollar i månaden og hadde det økonomisk sorglaus. Etter krisa var løna 450 dollar i månaden. Han får tilbod om jobb i eit anna arabisk land, og reiser. Men ikkje alle kan reise.

I flyktningleirar kan familien som har to rom leige ut det eine. Andre igjen finn andre løysingar. For nokon er einaste utvegen tiggig. Kvinner, ofte med eit barn på armen eller i handa, tiggjar. Dei bryr seg ikkje om å dekke ansiktet, det er mange av dei. Det ligg ei desperasjon bak. Ingen ville tigge om det var andre utvegar. Samstundes, dette at folk må nedverdige seg slik, be om almisser. Eg kjen- ▷

«Det ligg ei desperasjon bak. Ingen ville tigge om det var andre utvegar»

Møte med vener av Palestinakomiteen.

Glade barn i barnehagen i Rashedieh.

Den fönikiske oldtidsbyen Byblos.

På marknaden i Byblos.

ner eit sterkt ubehag ved situasjonen, vil ikkje sjå det eg ser. Det er nedverdiggande for oss begge. Men kvinna som ber om hjelp treng dei kronene eg lett kan avsjå. Livet har sine sider, ikkje alle like enkle.

DAG 5

Vi køyrer mot sør. Landskap med bananplantasjar, appelsinar, sitron, vassmelonar. Libanon var herja av borgarkrig i åra 1975 - 90. Ein stad i sør stod drusarar mot kristne. Det enda med at dei kristne som budde i området flykta til Beirut for så å kome tilbake når borgarkrigen var over. Guiden har lite til overs for drusarane, religionen skal vere så hemmeleg at folk må vere 40 år før dei kan innviast i den. Om ein av leiarane seier guiden at han støttar den som betaler mest. Eg veit ikkje, men tenkjer på kva 15 år med borgarkrig gjer med eit land. I tillegg til Israel sine invasjonar og bombetokter.

Vi besøker flyktningleiren Rashedieh. Området er ikkje rekna som trygt av UD, ei særskild reiseforsikring er tilrådd. Men å betale 2500 i forsikring for dei timane vi er i leiren, er i over-

kant. Eg har tatt sjansen på å reise utan. Det er sjølvsgagt slike dagar du får bruk for helsehjelp. Ei tå har vore vond nokre dagar, vel framme i leiren snublar eg og dett ein stad. Dermed blir eg prompte sendt til sjukehuset i leiren. Røntgen, dei meiner det er brot i tåa. Gips på foten, beskjed om å ta det med ro. Rekninga kjem på 50 kr, etterpå tenkjer eg at eg har betalt for lite. Men programmet held fram og etter lønsj er det først ungar som har ei danseoppvisning for oss og seinare både song og dans. Rashedieh gjev oss så mykje meir enn det eg får med her.

DAG 6

Eg sit på ei sementblokk i ei gate i byen Saida. Framfor meg stokken eg har fått låne, den gipsa foten snakkar for seg. Ein eldre mann med stokk går forbi. Idet han passerer meg, klappar han meg lett på skuldra og seier eit eller anna. Skal vi tippe på "felles skjebne, felles trøyst"?

Foten er ikkje god, eg må begrense gåinga. Derfor tilbake til Rashedieh i går. Eg plar ikkje oppsøke 17. mai-tog. Men når eit kor av pales-

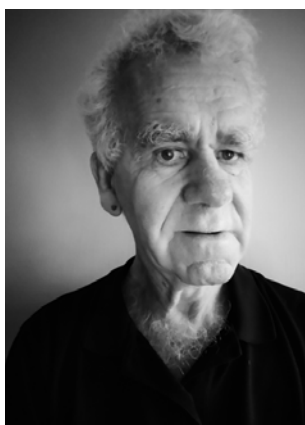
Her på besøk i flyktningleiren
Bourj El Barajneh.

Statue utanfor
kalksteinsgrottene
i Jeitta.

Framvisning på skulen i
Rashedieh. Her framfører
barna Noregs nasjonalsang.

ARNE APOLD

Fødd 1954. Medlem av Palestinakomiteen sidan 1983. Medlem av landsstyret ein periode på 90-talet, styremedlem i Bergen frå slutten av 80-talet til 2016. Medlemsansvarleg frå 2016.

Omvisning på ein leikeplass på taket av ein høgblokk i flyktningleiren Shatila.

tinske jenter frå ein flyktningleir i Libanon først syng «Biladi», den palestinske nasjonalsongen, og så syng «Ja, vi elsker» for oss, vert ein rørt. Rashedieh var orientering om tilhøva, med vekt på kvinner sin vanskelege situasjon i eit mannsamfunn, danseoppvisningar og musikk (kor og orkester). Palestinakomiteen har hatt arbeid i leiren i mange år, eit senter er langt på veg reist ved hjelp av norske middel. I går fekk vi tilbake med renter. Ei oppleving.

DAG 7/8

Libanon er kontrastane sitt land, seier ein av turleiarane. I ein av leiarane vi besøker får vi høyre om kvinner sine liv i eit mannsdominert samfunn. Om grenser og konvensjonar, nedarva haldningar, dei uskrivne reglane set for kvinner sine liv i eit samfunn. Ein annan dag, ein annan stad set fire kvinner ved eit bord på ein restaurant. Dei er tradisjonelt kledd, håret tildekt. Dei drikk kaffi, røyker vasspipe. Ulikskapen mellom folk er langt større enn i Noreg. Nokre er rike, 80 prosent av hushalda er fattige, ifølgje Redd Barna. Ein dag et vi lønsj i ein flyktningleir. Forholda er enkle, men maten god. Ein annan dag ein overdådig lønsj på ein restaurant. Det kostar ikkje oss meir enn vi har råd til, for den som snautt har pengar vil det vere utenkeleg.

«Livet i Libanon er ikkje enkelt, kanskje finst heller ikkje dei enkle svara»

Libanon skal vere det landet i verda som husar flest flyktningar, sett mot folketalet. Men tilhøva flyktningane lever under er ille. Det vert sagt at når flyktningar frå Syria kom, ønskte ikkje staten at historia til flyktningane frå Palestina skulle gjenta seg, at flyktningane skulle verte verande på permanent basis. Følgjeleg har styresmaktene gjort det dei kunne for at livet som flyktning skulle vere så ille at folk ville ønskje seg vekk at snarast råd. Det er ein politikk dei truleg har lukkast med. Men kvar skal folk reise? Ei kostbar og livsfarleg båtreise mot eit Europa som ikkje vil ta imot dei? Attende til landet dei flykta frå? Livet i Libanon er ikkje enkelt, kanskje finst heller ikkje dei enkle svara.

DAG 9

Siste dagen, i morgon er det heim. Og kva set vi att med? Vi har møtt politiske leiarar, PLO sin ambassadør til Libanon så vel som den norske. Leiarar for sivile organisasjonar, folk i flyktningleirar som gjer sitt for at ikkje liv, samfunn skal gå i oppløysing. Har sett gleder i ansikta til ungar som dansa for oss. Har sett fortvilninga, desperasjonen hjå dei som tiggjar på gata. Har fått servert overdådige måltid. Har sett ei mor med to ungar som inntar måltidet på eit fortau. Vi har sett ruinar som fortel om ein kultur som er fleire tusen år gamal. Dei første busetjingane i området kom for fleire millionar år sidan les eg på Nasjonalmuseet. I ettertid er eg blitt gjort oppmerksom på at homo sapiens har ei historie som strekk seg 150 000 til 200 000 år tilbake.

Det kan altså ikkje ha budd menneske her millionar av år tilbake, men kanskje anna liv.

Vi har sett og høyrte om forfallet, om eit land den som kan vil forlate, på leit etter eit betre liv ein annan stad. Vi har høyrte om

korruptsjon, om nepotisme. Vi har møtt ein representant for ei uavhengig liste som stilte til val no i vår og som fekk 13 av 120 sete i parlamentet. I ein alder av 23 år ville ho gje tilbake til landet sitt, sa ho. Kanskje er det menneske som henne som er framtida for Libanon. 🇱🇧

Landsstyremøte i Oslo

Ålesund

Kristiansand

NORGE RUNDT

Denne høsten har det vært full aktivitet rundt om i landet.

Oslo

Studenter for Palestina

Arendalsuka

Bærum

Tromsø

Trondheim

Holmestrand

PALESTINAKOMITEEN I NORGE Adresse: Kolstadgata 1, 0652 Oslo,
e-post: post@palestinakomiteen.no, mobil 959 69 874 **Leder:** Line Khateeb
Politisk nestleder: Morten Sortodden **Organisatorisk nestleder:** Anne Merete Bull
Sekretariat : Line Snekvik, e-post: sekretariat@palestinakomiteen.no, mobil 959 69 874 og
Birte Bødtker, e-post: birte@palestinakomiteen.no, mobil 411 87 547

DISTRIKTSREPRESENTANTER

Troms	Inga Bårdsen Tøllefsen	grow.wings.fly@gmail.com	412 19 859
Vara	Peder Joakimsen	pedromarx@hotmail.com	995 87 581
Nordland	Randi Nymo	ranymo@online.no	970 35 744
Vara	Torild Eriksen Nordland	torildh@hotmail.no	993 64 805
Trøndelag	Mads Nordtvedt	post@madsno.com	913 30 559
Vara	Kari Laupstad	kariela@online.no	915 10 768
Møre og Romsdal	Odd Erling Vik Nordbrønd	oddevn@online.no	950 78 362
Vara	Sissel Mordal Hilde	sisselmohi@gmail.com	990 34 166
Vestland	Morten Heszelein	heszelein@gmail.com	991 50 813
Vara	Mona Khateeb	monakhateeb@yahoo.no	928 99 834
Rogaland	Ingebreth Forus	ingebreth.forus@lyse.net	982 96 728
Vara	Steinar Eraker	steinar.eraker@lyse.net	405 20 486
Vest-Agder	Jorunn Aanensen Kalvik	jorunn2@online.no	480 03 424
Vara	Mari Fjordheim Fjermedal	marifjermedal@gmail.com	993 71 355
Telemark	Gerd von der Lippe	gerd.v.d.lippe@usn.no	480 36 842
Vara	Anne Karin Kasin	akkasin@gmail.com	905 131 05
Buskerud	Audun Bakkerud	bakkerud@hotmail.com	918 65 494
Vara	Arne Birger Heli	heper@online.no	900 63 116
Oppland	Arngrim Ytterhus	ar-ytter@online.no	907 59 012
Vara	Kari Engebretsen	karijo.engebretsen@gmail.com	901 13 815
Hedmark	Helge Bjørnsen	korus.helge@gmail.com	906 71 433
Vara	Hala Abushammala	Halaa.hatemabu@gmail.com	925 33 815
Vestfold	Eddie Whyte	ewhyte@online.no	902 77 166
Vara	Shadi Shaban	shadi_shaban@hotmail.com	401 61 373
Akershus	Huda Kayed	hudakayed@hotmail.com	467 42 322
Vara	Mika Volberg	mika.Volberg@gmail.com	407 21 813
Oslo	Anine Wiesner Barg	anine@barg.no	909 98 912
Vara	Marte Olsen Svendal	marte_svendal@hotmail.com	476 40 279
Østfold	Knut-Jarl Rødje	kjrodje@hotmail.no	907 21 391
Vara	Ketil Johannessen	ketjohan@gmail.com	911 93 535

ANDRE KONTAKTPERSONER

BDS-utvalget	Mali Frøshaug Rosslund	BDS@palestinakomiteen.no	976 36 549
Faglig utvalg	Petter Thoresen	petter2resen@yahoo.no	975 79 177
Kunst- og kulturutvalget	Marius Kolbenstvedt	mkolbenstvedt@hotmail.com	980 77 906
Solidaritetsutvalget	Morten Sortodden	morten@palestinakomiteen.no	936 47 736
AKULBI	Kirsti Aarseth	kirsti.aarseth@gmail.com	976 89 479
Sol.arb. Palestina	Marte Olsen Svendal	marte_svendal@hotmail.com	476 40 279
Sol.arb. Libanon	Veronica Madsen	rashedieh@palestinakomiteen.no	951 63 877
Sol.arb.Libanon	Anne Lie Nordberg	rashedieh@palestinakomiteen.no	934 87 906
Studieturer	Eldbjørg Holte	studietur@palestinakomiteen.no	482 12 214
Medlemsansvarlig	Arne Apold	medlem@palestinakomiteen.no	995 21 565
Fadderprosjekt	Grete Thunold	grthun@online.no	906 94 868

ARBEIDSUTVALGET I PALESTINAKOMITEEN

Leder	Line Khateeb	leder@palestinakomiteen.no	950 90 938
Politisk nestleder	Morten Sortodden	morten@palestinakomiteen.no	936 47 736
Org. nestleder	Anne Merete Bull	annemeretebull@hotmail.com	901 48 042
Styremedlem	Ayat Majbel Saeid	ayat.saeid@gmail.com	459 19 891
Økonomiansvarlig	Karoline Stensdal	karolinstensdal@hotmail.com	976 81 926

SENTRALSTYRET

Leder	Line Khateeb	leder@palestinakomiteen.no	950 90 938
Politisk nestleder	Morten Sortodden	morten@palestinakomiteen.no	936 47 736
Org. nestleder	Anne Merete Bull	annemeretebull@hotmail.com	901 48 042
Økonomiansvarlig	Karoline Stensdal	karolinstensdal@hotmail.com	976 81 926
Styremedlem	Svein Olsen	skola3004@hotmail.no	906 30 837
Styremedlem	Mali Frøshaug Rossland	mali.rossland@gmail.com	976 36 549
Styremedlem	Rahil Al-Daraji	Rahil.Al-Daraji@outlook.com	984 56 933
Styremedlem	Øyvind Sagedal	oyvind.sagedal@gmail.com	950 23 848
Styremedlem	Svein Johansen	sveinsveinsvein@gmail.com	988 39 087
Styremedlem	Magnus Barka Hjelle	mbhjelle@gmail.com	450 31 447
Styremedlem	Ayat Majbel Saeid	ayat.saeid@gmail.com	459 19 891
1.vara	Baard Thorkildssen	baard@thorkildssen.com	916 50 010
2. vara	Mohamed Saadi Amar	Mohamed.s.amar1993@gmail.com	476 16 126
3. vara	Johanna Bøyum	johanna.boyum@gmail.com	481 97 468

OVERSIKT OVER LOKALLAG

Vest-Finnmark	Synnøve Thomassen	sthomassen009@gmail.com	976 04 103
Tromsø	Inga Tøllefsen	tromso@palestinakomiteen.no	412 19 859
Finnsnes	Tove Lie	tovekullerud@gmail.com	907 32 149
Narvik	Jan Åge Riseth	narvikriseth@gmail.com	992 98 203
Bodø	Jorunn Anda Aronsen	jorunn.anda@gmail.com	915 25 882
Trøndelag	Svein Johansen	sveinsveinsvein@gmail.com	988 39 087
Romsdal	Lars Oltedal	loltedal@online.no	908 65 484
Sunnmøre	Yngve Birkeland	sunnmøre@palestinakomiteen.no	974 02 787
Voss	Ruth Jørgensen	rutjoerg@online.no	982 82 995
Bergen	Mona Khateeb	bergen@palestinakomiteen.no	928 99 834
Haugalandet og Stord	Raed Abdalsalam	raed-khaled@hotmail.com	967 39 022
Stavanger	Ingebreth Forus	ingebreth.forus@lyse.net	982 96 728
Vest-Agder	Jorunn Aanensen Kalvik	jorunn2@online.no	480 03 424
Aust-Agder	Mohammed A. Chkontana	palestinaaustagder@gmail.com	905 52 652
Telemark	Aasta Kravik	aasta.kravik@gmail.com	411 78 405
Vestfold	Heming Olaussen	heming.olaussen@gmail.com	901 55 894
Oppland	Arngrim Ytterhus	ar-ytter@online.no	90759012
Østfold	Knut Jarl Rødje	kjrodje@hotmail.com	907 21 391
Hedmark	Helge Bjørnsen	hedmark@palestinakomiteen.no	906 71 433
Romerike	Huda Kayed	hudakayed@hotmail.com	467 42 322
Ringerike	Guro Dæhlen	guro@daehlen.no	415 03 237
Drammen	Nils Nordenstrøm	nilsn@online.no	917 48 408
Oslo	Anine Wiesner Barg	oslo@palestinakomiteen.no	909 98 912

Palestinakomiteen i Norge
Frivillighetshuset, Kolstadgata 1,
0652 Oslo

PRIORITY

